

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA
Vijeće za pedagoški standard predškolskoga, osnovnoškolskoga i
srednjoškolskoga sustava odgoja i obrazovanja

Zagreb, Trg hrvatskih velikana 6

PEDAGOŠKI STANDARD
PREDŠKOLSKOGA, OSNOVNOŠKOLSKOGA
I SREDNJOŠKOLSKOGA SUSTAVA ODGOJA
I OBRAZOVANJA

DRŽAVNI PEDAGOŠKI STANDARD SREDNJOŠKOLSKOG SUSTAVA ODGOJA I
OBRAZOVANJA

prijedlog

Zagreb srpnja 2007.

UVOD.....	4
STANJE U SREDNJOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	6
PODACI O OSNIVAČIMA, BROJU SREDNJIH ŠKOLA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	8
PODACI O BROJU RAZREDNIH ODJELA I BROJU UČENIKA U RAZREDU ZA ŠK. GOD. 2005./06. i 2006./07.....	9
PODACI O BROJU UČENIKA U UČENIČKIM DOMOVIMA.....	10
PO ŽUPANIJAMA-.....	10
PODACI O ZAPOSLENIMA U SREDNJIH ŠKOLAMA I UČENIČKIM DOMOVIMA ..	11
DRŽAVNI PEDAGOŠKI STANDARD SREDNJIH ŠKOLA I UČENIČKIH DOMOVA REPUBLIKE HRVATSKE	12
I. TEMELJNE ODREDBE	12
II. MJERILA ZA VELIČINU SREDNJOŠKOLSKE USTANOVE	12
a) broj razrednih odjela i učenika u srednjoj školi	12
b) broj učenika u razrednom odjelu.....	13
c) odgojno–obrazovna skupina.....	13
d) broj radnika u srednjoj školi.....	13
1. Broj nastavnika	14
2. Nastavnici i drugi radnici prema djelatnosti koju obavljaju	14
3. Stručni suradnici	15
III. MJERILA ZA UVJETE ODVIJANJA ODGOJNO OBRAZOVNOG PROCESA	15
a) opterećenost učenika u nastavi	15
Zdravstvena zaštita učenika	16
e) Obrazovanje – stručno usavršavanje – napredovanje radnika.....	17
1. Dopunsko obrazovanje nastavnika koji su završili nenastavničke	17
3. Stručno usavršavanje radnika srednje škole i učeničkog doma	17
4. Napredovanje nastavnika u srednjem školstvu	18
5. Osposobljavanje i napredovanje ravnatelja u srednjem školstvu	19
f) srednja škola - prostorni i tehnički uvjeti	19
1. prostorni program za izvođenje gimnazijskih programa	20
2. prostorni program za izvođenje strukovnih programa.....	22
3. prostorni program za izvođenje umjetničkih programa	24
5. Higijensko-tehnički zahtjevi za prostore srednjih škola.....	29
4. SUSTAV KVALITETE	33
5. POSEBNE POTREBE U SREDNJEM ŠKOLSTVU.....	34
Nacionalne manjine	34
Školovanje učenika na otocima i drugim prometno izdvojenim područjima.....	35
Školovanje učenika u umjetničkim školama.....	35
Školovanje darovitih učenika	36
Školovanje učenika s teškoćama u razvoju.....	36
6. UČENIČKI DOM	37
Opće odredbe.....	37
Posebosti pedagoškog standarda za učeničke domove.....	37
1) Broj odgojno-obrazovnih skupina u učeničkom domu kao samostalnoj ustanovi	38
2) Broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini	38
3) Broj odgajatelja, stručnih suradnika i drugih radnika potrebnih za obavljanje poslova u učeničkom domu	38
4) Odgojno-obrazovni plan i program	39
6). prostorni i tehnički uvjeti	40

7) prostorni program učenikog doma	41
8) mjerila za prostore u učenikim domovima.....	42
9) Higijensko-tehnički zahtjevi	42
10) Oprema prostora učenikog doma	43
11) smještaj učenika s teškoćama u razvoju.....	43
12) učenčki standard u domskom smještaju	44
Obrazovna skupina u obrazovanju odraslih	44
Stručno usavršavanje nastavnika uključenih u obrazovanje odraslih.....	45
Opterećenost polaznika u obrazovanju odraslih.....	45
XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	45

UVOD

Da bi obrazovanje pridonosilo nacionalnom razvoju, ono treba biti što kvalitetnije, jednako dostupno svim građanima Republike Hrvatske i ekonomski opravdano. Odatle proizlaze prioriteti obrazovnih politika koji su zajednički svim članicama Europske unije. To su: kvaliteta obrazovanja, jednakost u obrazovanju (socijalna pravednost) i ekonomska djelotvornost.

Kvalitetno obrazovanje je jedan od temeljnih ciljeva obrazovnih politika. Sve razvijene zemlje nastoje poboljšati kvalitetu svojih obrazovnih sustava. Ona se očituje u obrazovnim i odgojnim postignućima učenika i studenata, odnosno odraslih polaznika odgojno-obrazovnih procesa. Postignuća trebaju biti objektivno mjerljiva i omogućavati međunarodne usporedbe kvalitete nacionalnih obrazovnih sustava. Ovisi o kvaliteti tzv. obrazovnih kapaciteta kao što su školske zgrade i oprema, osposobljenost i motiviranost učitelja i nastavnika te o kvaliteti rada u školi. Glavne aktivnosti u školi o kojima ovisi postignuća učenika i odraslih polaznika su kvaliteta poučavanja, kvaliteta upravljanja školom i školsko ozračje (vrijednosti kojima teži osoblje škole i načini njihova postizanja).

Jednakost i socijalna pravda u obrazovanju su načela obrazovne politike. Jednakim pristupom obrazovanju, politikom jednakih šansi za kvalitetno obrazovanje («jednako kvalitetno obrazovanje za sve»), nastoji se poboljšati socijalna integracija, odnosno smanjiti vjerojatnost socijalnog isključivanja pojedinaca i skupina te bolje iskoristiti ljudske potencijale nacionalne zajednice, što je osobito važno za male zemlje. Porast društvenih nejednakosti, osobito u zemljama središnje i istočne Europe, potencira važnost ovoga cilja prosvjetne politike.

Ekonomska djelotvornost sustava je sve izraženiji i opravdan zahtjev prema upravljanju obrazovanjem jer su novčani resursi ograničeni pa se traže mjere koje će jamčiti što veći i brži povrat sredstava uloženi u obrazovanje. Ne dovodi se u pitanje postavka da je ulaganje u obrazovanje investicija, a ne potrošnja, nego se upravo zbog toga što je obrazovanje investicija teži njezinoj što većoj isplativosti. Uz zadani postotak izdvajanja sredstava za obrazovanje iz bruto nacionalnog dohotka traži se optimalna raspodjela sredstava u sklopu obrazovnog proračuna kako bi se raspoloživa sredstva koristila na najbolji način. Optimizacijom programske mreže, veličine razrednog odjela i veličine škole mogu se postići znatne uštede koje ne idu na račun kvalitete. Pri tome ekonomska racionalizacija ne smije biti jedino mjerilo jer se na dulji rok postignute uštede negativno odražavaju na kvalitetu obrazovanja, dostupnost obrazovanja, a time i na ukupnu isplativost ulaganja u obrazovanje.

Pedagoški standard u funkciji ostvarivanja ciljeva obrazovne politike

Pedagoški standard čine mjerila, odnosno normativi kojima se jamči određena kvaliteta materijalnih i ljudskih ulaza u sustav i kvaliteta onih procesa u obrazovanju o kojima ovisi kvaliteta obrazovnih i odgojnih postignuća. To su: školske zgrade i oprema, osposobljenost i motiviranost učitelja/nastavnika, stručnih suradnika, ravnatelja škola i ostalog osoblja u školi, te organizacija (oblici) i metode poučavanja. Pedagoške standarde utvrđuju nacionalna ministarstva obrazovanja. Pri tome standardi vrijede za javno školstvo, a u većini zemalja, osim nekih odredaba, vrijede i za privatno školstvo (pogotovo ako se ono (su)financira iz državnog proračuna). Pedagoški standardi se ne

odnose za tzv. alternativne ili «slobodne škole». Standardi se određuju za sve segmente predtercijarnog obrazovanja; za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. Standardi za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje trebaju sadržavati odredbe kojima se standardizira osnovno i srednjoškolsko obrazovanje odraslih.

Svrha uspostavljanja pedagoških standarda je potpunije ostvarivanje ciljeva prosvjetne politike. To znači da pedagoški standard treba zajamčiti veću kvalitetu obrazovanja, ujednačavanje kvalitete obrazovanja na području čitave zemlje i time ujednačavanje prilika za kvalitetno obrazovanje cjelokupnoj populaciji mladih i onima odraslima koji nisu završili osnovno i srednje obrazovanje u mladosti. Osim toga, pedagoški standardi služe kao osnova za financiranje obrazovne djelatnosti. U nekim je zemljama pedagoški standard više u funkciji podizanja i ujednačavanja kvalitete obrazovanja, dok je u nekim drugim glavna primjena pedagoškog standarda u normiranju financiranja, tj. pri utvrđivanju cijene, odnosno troškova obrazovanja. Glavni elementi pedagoških standarda koji se mogu međunarodno uspoređivati u međunarodnim bazama podataka (Eurydice) su: broj učenika u razrednom odjelu, broj nastavnih sati tjedno (ili godišnje), kvalifikacije odgojitelja, učitelja, nastavnika i ostalog osoblja, školski prostor i oprema, integracija djece drugih narodnosti i integracija djece s posebnim potrebama.

Pedagoški standard i ostvarivanje obrazovnih prioriteta u Hrvatskoj

Prema *Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. - 2010.* godine obrazovna politika u Hrvatskoj (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2005., str. 11.) ima sljedeće prioritetne ciljeve:

1. poboljšanje kvalitete i učinkovitosti odgoja i obrazovanja,
2. poticanje trajnoga profesionalnog usavršavanja nastavnika/ca i drugih zaposlenika/ca u obrazovanju,
3. razvoj strategija upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i njegova učinkovitost,
4. odgoj i obrazovanje za društvenu povezanost (koheziju), gospodarstveni rast i razvoj.

Točka 1. obuhvaća i posebno ističe potrebu razvijanja obrazovnih mogućnosti za odrasle, poboljšanje odgojno-obrazovnih mogućnosti i jednakost pristupa te osiguravanje ujednačenih mogućnosti pristupa obrazovanju u različitim dijelovima zemlje.

Kao što se vidi, deklarirani prioriteti obrazovne politike u Hrvatskoj (kvaliteta obrazovanja, ujednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju i učinkovitost) u suglasju su s glavnim prioritetima obrazovnih politika u europskim zemljama. U tom kontekstu, utvrđivanje pedagoških standarda koji omogućuju ostvarivanje navedenih prioriteta predstavlja nužan uvjet da se ti ciljevi postignu. Državnim pedagoškim standardom u Republici Hrvatskoj određuju se mjerila (standardi) za predškolski odgoj, osnovno i srednje školstvo.

STANJE U SREDNJOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU U REPUBLICI HRVATSKOJ

/Prema podacima MZOŠ-a i zakonskoj regulativi kojom je uređeno srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj na dan 15. lipnja 2007./

Srednjoškolske ustanove u Republici Hrvatskoj su srednje škole i učenički domovi.

Prema nastavnom planu i programu, razlikujemo sljedeće vrste srednjih škola:

- gimnazije
- strukovne škole
- umjetničke škole

Srednjoškolsko obrazovanje odraslih izvodi se prema posebnim programima za stjecanje srednje školske ili stručne spreme, niže stručne spreme, a obuhvaća i programe prekvalifikacije, osposobljavanja i usavršavanja.

Podatci MZOŠ-a - početak školske godine 2006/07.

U sustav srednjeg obrazovanja uključeno je 187.695 učenika u 7 263 odjela koji nastavu pohađaju u 413 srednjih škola, od kojih su 369 "državne", 31 privatna, a 13 je škola vjerskih zajednica.

Po vrstama srednjih škola broj gimnazija je 89, umjetničkih škola je 30, strukovnih četverogodišnjih je 71, strukovnih trogodišnjih je 21, dok je najveći broj mješovitih škola - 194.

U srednjoškolskom sustavu je i 8 škola za učenike s teškoćama u razvoju.

Navedeni broj gimnazija (89) odnosi se samo na tzv. "čiste" jer gimnazijske programe u RH imaju oko 162 škole, što znači da su 73 gimnazijska programa u sklopu mješovitih škola. Slična je situacija sa strukovnim školama koje su programski mješovite i "čiste".

U srednjoškolskom sustavu djeluju 54 učenička doma s kapacitetom od 8448 mjesta, a popunjenih 6 354. učenicima, 1450 studentima, ostalo 54 (podatci od 17. siječnja 2007.).

Broj zaposlenika u srednjoškolskim ustanovama je 21.151, od toga nastavnika 15.116, stručnih suradnika 1.239, a administrativnog i tehničkog osoblja 4.297.

Nastava se u 76,24% škola izvodi u dvije smjene.

**PODACI O OSNIVAČIMA, BROJU SREDNJIH ŠKOLA U REPUBLICI HRVATSKOJ
/ IZVOR MZOŠ /**

BROJ ŠKOLA										
ŽUPANIJA	UKUPNO	DRŽAVNE	PRIVATNE	VJERSKIH ZAJEDNICA	GIMNAZIJE (ČISTE)	UMJETNIČ KE	STRUKOVNE 4-godišnje	STRUKOV NE 3-godišnje	MJEŠOVIT E	POSEBNE POTREBE TES
Zagrebačka	15	15	0	0	2	2	1	0	10	0
Krapinsko-zagorska	9	9	0	0	1	0	1	0	7	0
Sisačko-moslavačka	15	15	0	0	1	2	2	2	8	0
Karlovačka	14	14	0	0	1	1	2	0	9	1
Varaždinska	16	11	4	1	3	1	2	0	10	0
Koprivničko-križevačka	9	9	0	0	3	1	0	0	5	0
Bjelovarsko-bilogorska	15	15	0	0	2	2	3	1	7	0
Primorsko-goranska	34	31	2	1	6	3	6	3	15	1
Ličko-senjska	5	5	0	0	1	0	0	0	4	0
Virovitičko-podravska	7	7	0	0	1	0	1	1	4	0
Požeško-slavonska	7	7	0	0	1	1	0	0	5	0
Brodsko-posavska	11	10	0	1	3	0	3	3	2	0
Zadarska	21	19	1	1	5	1	4	0	11	0
Osječko-baranjska	30	28	1	1	7	1	3	1	17	1
Šibensko-kninska	12	11	1	0	2	1	2	1	6	0
Vukovarsko-srijemska	16	16	0	0	3	1	4	0	8	0
Splitsko-dalmatinska	45	39	4	2	11	2	10	2	20	0
Istarska	25	22	2	1	3	2	4	1	14	1
Dubrovačko-neretvanska	15	4	0	1	3	0	2	0	10	0
Međimurska	6	6	0	0	1	0	0	0	5	0
Grad Zagreb	86	66	16	4	29	9	21	6	17	4
UKUPNO	413	369	31	13	89	30	71	21	194	8

**PODACI O BROJU RAZREDNIH ODJELA I BROJU UČENIKA U RAZREDU ZA ŠK. GOD. 2005./06. i
2006./07.**

/IZVOR MZOŠ/

RB	Nositelj financiranja	2005/2006		2006/2007		Razlika	
		Broj učenika	Broj odjela	Broj učenika	Broj odjela	Broj učenika	Broj odjela
0	1	2	3	2	3		
1	Zagrebačka	7.268	273	7.622	283	354	10
2	Krapinsko-zagorska	5.499	204	5.492	204	-7	0
3	Sisačko-moslavačka	6.258	253	6.140	243	-118	-10
4	Karlovačka	5.619	217	5.513	223	-106	6
5	Varaždinska	8.139	304	8.064	299	-75	-5
6	Koprivničko-križevačka	4.920	182	4.818	179	-102	-3
7	Bjelovarsko-bilogorska	5.492	215	5.506	224	14	9
8	Primorsko-goranska	12.252	492	11.911	482	-341	-10
9	Ličko-senjska	1.559	67	1.502	67	-57	0
10	Virovitičko-podravska	3.830	148	3.892	150	62	2
11	Požeško-slavonska	3.799	139	3.832	136	33	-3
12	Brodsko-posavska	7.273	265	7.202	261	-71	-4
13	Zadarska	7.540	303	7.650	307	110	4
14	Osječko-baranjska	14.733	590	14.686	608	-47	18
15	Šibensko-kninska	4.692	187	4.760	189	68	2
16	Vukovarsko-srijemska	8.316	347	8.302	352	-14	5
17	Splitsko-dalmatinska	22.061	872	21.924	853	-137	-19
18	Istarska	8.906	376	8.671	371	-235	-5
19	Dubrovačko-neretvanska	5.997	232	5.653	232	-344	0
20	Međimurska	4.516	180	4.432	178	-84	-2
21	Grad Zagreb	39.046	1.449	38.654	1.431	-392	-18
	UKUPNO	187.715	7.295	186.226	7.272	-1.489	-23

**PODACI O BROJU UČENIKA U UČENIČKIM DOMOVIMA
PO ŽUPANIJAMA-
/ IZVOR MZOŠ /**

Red. br.	Osnivač	Br. učenika u šk. god. 2006./2007.
	ŽUPANIJE	
1.	Zagrebačka	95
2.	Krapinsko-zagorska	195
3.	Sisačko-moslavačka	55
4.	Karlovačka	246
5.	Varaždinska	132
6.	Koprivničko-križevačka	117
7.	Bjelovarsko-bilogorska	288
8.	Primorsko-goranska	749
9.	Ličko-senjska	0
10.	Virovitičko-podravska	94
11.	Požeško-slavonska	276
12.	Brodsko-posavska	0
13.	Zadarska	196
14.	Osječko-baranjska	555
15.	Šibensko-kninska	0
16.	Vukovarsko-srijemska	55
17.	Splitsko-dalmatinska	557
18.	Istarska	299
19.	Dubrovačko-neretvanska	252
20.	Međimurska	172
21.	Grad Zagreb	2.010
	UKUPNO:	6.343

**PODACI O ZAPOSLENIMA U SREDNJIM ŠKOLAMA I UČENIČKIM DOMOVIMA
/ IZVOR MZOŠ /**

RADNO MJESTO	UKUPAN BROJ
Nastavnici	15116
Stručni suradnici	1239
Ravnatelji i voditelji	499
Tajnici i administracija	1286
Tehničko osoblje	3011
UKUPNO	21151

Iz dobivenih podataka Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa prosječan broj učenika u razrednom odjelu u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2005./06. iznosi 25,73, a školske godine 2006./07. 25,61.

Taj broj je približno isti za gimnazije i strukovne škole, ali se u svim školama primjećuje lagani pad prosječnog broja učenika viših razreda u odnosu na niže.

Također se primjećuje i pad učenika pri upisu u I. razrede srednjih škola u odnosu na prethodne školske godine.

Školske godine 2006./07. u srednje škole Republike Hrvatske upisano je 1.489 učenika manje nego u prethodnoj 2005./06., pa je tako broj razrednih odjela umanjen za 23.

Podatci o srednjoškolskom prostoru (17.siječnja 2007. za školsku godinu 2005/06.)

Opće učionice – 3 498

Informatičke učionice – 479

Specijalizirane učionice – 1320

Športske dvorane – 320 (korištenje i vlasništvo)

Na temelju čl. 87. Zakona o srednjem školstvu (NN 19/92, 26/93, 27/93, 50/95, 59/01, 114/01 i 81/05), Hrvatski sabor na sjednici održanoj _____, donosi

**DRŽAVNI PEDAGOŠKI STANDARD
SREDNJOŠKOLSKOG SUSTAVA ODGOJA I OBRAZOVANJA
REPUBLIKE HRVATSKE**

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Državnim pedagoškim standardom uređuju se jedinstveni uvjeti za kvalitetan odgojno-obrazovni rad i uspješno ostvarivanje ciljeva i zadataka u srednjoškolskim ustanovama.
- (2) Državni pedagoški standard zajedno s drugim relevantnim zakonima i pravilnicima služi i kao osnova za utvrđivanje potrebnih sredstava za financiranje srednjoškolskih ustanova..

Članak 2.

- (1) Državnim pedagoškim standardom utvrđuju se mjerila za materijalne, financijske, kadrovske i druge uvjete nužne za ostvarivanje odgojno-obrazovne djelatnosti i podjednak razvoj na čitavom području Republike Hrvatske.
- (2) Državni pedagoški standard utvrđuje:
 - a) mjerila za veličinu srednjoškolske ustanove s obzirom na
 - broj razrednih odjela i učenika u srednjoj školi
 - broj učenika u razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini
 - broj radnika
 - b) mjerila za uvjete odvijanja odgojno-obrazovnog procesa s obzirom na
 - opterećenost učenika u nastavi
 - učenički prijevoz, smještaj i opskrbu udžbenicima
 - obrazovanje- stručno usavršavanje – napredovanje radnika
 - prostorno-tehničke uvjete u srednjoškolskim ustanovama
 - opremu srednjoškolskih ustanova
 - zdravstvenu zaštitu učenika
 - uspostavu i razvoj sustava kvalitete
 - c) mjerila za ostvarivanje uvjeta rada
 - za posebne potrebe u srednjem školstvu
 - u učeničkim domovima
 - u obrazovanju odraslih u sustavu srednjoškolskog obrazovanja.

II. MJERILA ZA VELIČINU SREDNJOŠKOLSKE USTANOVE

a) broj razrednih odjela i učenika u srednjoj školi ¹

Članak 3.

- (1) Srednja škola optimalne veličine ima 16 do 20 razrednih odjela, odnosno 400 do 500 učenika. Za ustroj srednje škole treba najmanje 8 razrednih odjela sa 180 učenika. Broj razrednih odjela ne bi smio biti iznad 32, odnosno 800 učenika u školi.

¹ Rijetka zanimanja su zanimanja koja se manje pojavljuju , napr. klesar i slična

(2) Srednje škole za rijetka¹ zanimanja, umjetničke škole, škole za pripadnike nacionalnih manjina i škole za učenike s teškoćama u razvoju, te škole na otocima i na područjima od posebne državne skrbi mogu se organizirati i s manjim brojem učenika. O osnivanju takvih škola odlučuje se prema posebnim propisima.

b) broj učenika u razrednom odjelu

Članak 4.

- (1) Optimalan broj učenika u razrednom odjelu je 24. Razredni odjel može se ustrojiti i s 20 učenika, a ne bi smio imati više od 28 učenika.
- (2) U jednom razrednom odjelu mogu se obrazovati učenici za najviše tri srodna zanimanja, s tim da je u razrednom odjelu najmanje šest učenika istog zanimanja.
- (3) Razredni odjeli u školama na otocima i područjima od posebne državne skrbi te razredni odjeli u umjetničkim školama, školama koje izvode programe za rijetka i tradicijska zanimanja i školama na jezicima nacionalnih manjina mogu se ustrojiti i s manjim brojem učenika.
- (4) U razredni odjel mogu biti uključena najviše tri učenika s teškoćama u razvoju iz članka 68. stavka 1. podstavka 1. Ako je u razredni odjel uključen jedan učenik s teškoćama u razvoju, razredni odjel ne može brojati više od 26 učenika, s dva uključena učenika s teškoćama u razvoju razredni odjel ne može brojati više od 23 učenika, a s tri uključena učenika s teškoćama u razvoju razredni odjel ne može brojati više od 20 učenika.

c) odgojno-obrazovna skupina

Članak 5.

- (1) Rad u odgojno-obrazovnim skupinama je rad s manjim brojem učenika od broja utvrđenog člankom 4. stavkom 1., a ne može biti manji od 12.
- (2) Odgojno-obrazovna skupina može se formirati radi kvalitetnog izvođenja odgojno obrazovnog procesa u:
 - zajedničkom dijelu programa,
 - izbornom dijelu programa
 - fakultativnoj nastavi
 - izvannastavnim aktivnostima
 - dodatnoj nastavi
 - dopunskoj nastavi
- (3) Obveza izvođenja odgojno-obrazovnog procesa u odgojno-obrazovnoj skupini utvrđena je nastavnim planom i programom, koje donosi ministar, a koji obuhvaća:
 - zajednički dio programa
 - izborni dio programa
- (4) Rad u odgojno-obrazovnoj skupini može se provoditi i prema programu rada škole, a obuhvaća izvođenje:
 - fakultativne nastave
 - dodatne nastave,
 - dopunske nastave,
 - izvannastavnih aktivnosti,a uz prethodno pribavljenu suglasnost nadležnoga ministarstva ministarstva.

d) broj radnika u srednjoj školi

Članak 6.

Za izvođenje nastave i obavljanje drugih poslova škola mora imati potreban broj radnika odgovarajućih kvalifikacija sukladno provedbenim propisima ministarstva.

1. Broj nastavnika

Članak 7.

- (1) Broj nastavnika utvrđuje se na temelju broja sati odgojnog-obrazovnog rada propisanih nastavnim planom, a sukladno pravilniku o normi.
- (2) Odgojno-obrazovni rad obuhvaća izvođenje: zajedničkog dijela programa, dopunske, dodatne, fakultativne, izborne nastave, rad s razrednim odjelom i izvannastavne aktivnosti.
- (3) Tjedno zaduženje nastavnika odgojno obrazovnim radom utvrđuje se sukladno odredbama pravilnika o normi.
- (4) Ukupni tjedni broj sati dodatne i dopunske nastave u pojedinoj školi ne može biti veći od broja razrednih odjela.
- (5) Broj sati izvannastavnih aktivnosti u školi utvrđuje se godišnjim planom i programom škole.

2. Nastavnici i drugi radnici prema djelatnosti koju obavljaju

Članak 8.

Zajednički poslovi

- (1) Srednja škola do 400 učenika ima ravnatelja, tajnika i jednog radnika na računovodstvenim poslovima. Škola veća od 400 učenika ima i administrativnog radnika.
- (2) Ako je u sastavu škole učenički dom škola ima voditelja učeničkog doma.
- (3) Škola ima stručnjaka koji održava sva računala i ostalu informatičku opremu, instalira i reinstalira softvere, unosi službene podatke, ažurira internetske stranice, održava računalne mreže u školi i povezuje školske računalne mreže u sve edukativne i ostale potrebne računalne mreže.

Članak 9.

Posebni poslovi

- (1) Broj i vrsta potrebnih radnika određuje se nastavnim planom i programom svakog zanimanja koji na prijedlog Agencije za strukovno obrazovanje donosi ministar znanosti, obrazovanja i športa, a prema broju odjela i učenika koji se školuju za ta zanimanja.
- (2) Srednja strukovna škola s laboratorijima, radionicama, poligonima i imanjima za praktičnu nastavu i vježbe ima, sukladno planovima i programima pojedinih zanimanja, radnike koji održavaju i uređuju takve prostore i uređaje u njima, timare životinje, obrađuju biljne površine potrebne u nastavi i rade ostale pomoćne poslove koji su potrebni za održavanje nastave.
- (3) Škola ima nastavnika za praćenje realizacije programa praktične nastave u gospodarskim subjektima s radnim vremenom sukladno provedbenom propisu.
- (4) Škola ima voditelja školskih radionica, laboratorija i praktikuma, praktične nastave na otvorenim prostorima s radnim vremenom sukladno provedbenom propisu.
- (5) Škola ima voditelja tehnoloških centara.
- (6) Škola koja provodi srednjoškolsko obrazovanje odraslih, po programima koje odobrava ministar, ima voditelja obrazovanja odraslih.

Pomoćno-tehnički poslovi

- (1) Broj radnika na pomoćno-tehničkim poslovima utvrđuje se prema veličini i načinu upotrebe školskog prostora s tim da u svakoj srednjoj školi radi:
- (2) Jedan radnik na poslovima čišćenja na svakih 600 m² zatvorenoga školskog prostora s centralnim grijanjem ili na 500 m² učioničkog prostora (ili drugoga zatvorenog prostora u kojem se održava nastava) koji se grije na drva ili loživo ulje u svakoj prostoriji. Ako škola radi u dvije smjene, ima pravo na svakih 600 m² prostora na još 20 sati rada tjedno na poslovima čišćenja.
- (3) Jedan radnik na poslovima domara i kotlovničara (u školi s vlastitim centralnim grijanjem i najmanje 400 učenika) koji obavlja i poslove kućnog majstora. Ako škola radi u dvije smjene, ima još jednog

radnika na poslovima domara/kotlovničara. Ako škola nema centralno grijanje, ima jednog radnika na poslovima domara koji obavlja i poslove kućnog majstora.

- (4) Jedan radnik na poslovima vratar i pazikuće u smjeni. Škola za takve poslove može angažirati i ovlaštenu zaštitarsku tvrtku ako osnivač škole odluči za tu svrhu snositi troškove.
- (5) Djeljive školske športske dvorane s gledalištem imaju domara dvorane.

3. Stručni suradnici

Članak 10.

- (1) Stručno razvojnu službu čine stručni suradnici pedagog, psiholog, knjižničar i specifični profili stručnjaka (rehabilitatori i socijalni pedagozi) potrebnih za cjelovito, razvojno i stručno obavljanje odgojno-obrazovne uloge škole.
- (2) Škola do 180 učenika ima dva (2) stručna suradnika od kojih jedan mora biti pedagog.
- (3) Škola s više od 180, a manje od 500 učenika ima tri (3) stručna suradnika sukladno vrstama i opsegu programa koje izvodi. Škola s više od 500 učenika ima četiri (4) stručna suradnika po istom kriteriju. odabira profila stručnog suradnika.
- (4) Ako je u rad škole uključeno više od 10 učenika s teškoćama u razvoju koji se školuju po posebnim programima, kao i učenika s poremećajima u ponašanju škola treba imati i stručne suradnike onog specifičnog profila koji su neophodni za izvođenje odgojno-obrazovnog procesa.
- (5) Škola prema potrebi može zaposliti i druge profile stručnih suradnika ili veći broj navedenih stručnih suradnika, ako lokalna zajednica ili druga pravna osoba trajno preuzima financiranje tog rada.

III. MJERILA ZA UVJETE ODVIJANJA ODGOJNO OBRAZOVNOG PROCESA

a) opterećenost učenika u nastavi

Članak 11.

- (1) Opterećenje učenika teoretskom nastavom ne smije biti veće od 6 sati dnevno, odnosno 30 sati tjedno.
- (2) Opterećenje učenika praktičnom nastavom izvan škole ne smije biti veće od 8 sati dnevno, odnosno 40 sati tjedno.
- (3) Učenik je obavezan sudjelovati na satu razrednog odjela.
- (4) Nastavni sat traje 45 minuta. Učenicima se mora osigurati odmor između nastavnih sati. (Odmor između dva nastavna sata traje 5 minuta, a nakon 3. sata je 15 ili 20 minuta.)
- (5) Nastavni sat u glazbenim školama za zbor i orkestar traje 90 minuta, a za sve ostale predmete 45 minuta.

Članak 12.

- (1) Optimalno je da škola provodi rad u jednoj smjeni s mogućnošću cjelodnevnoga odgojno-obrazovnog rada u školi u sklopu dodatne i dopunske nastave i izvannastavnih aktivnosti za učenike, te organiziranja aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja za cjelokupnu lokalnu zajednicu.
- (2) Škola ne smije raditi u više od dvije smjene.

b) jednakost uvjeta srednjoškolskog obrazovanja

Prijevoz učenika

Članak 13.

- (1) Pravo na prijevoz učenika regulira se zakonom.
- (2) Način i uvjeti korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka uređuju se provedbenim propisima ministarstva.
- (3) Za sve učenike s tjelesnim invaliditetom osigurava se prijevoz bez obzira na udaljenost od mjesta stanovanja do škole, te pratitelj kad je on nužan zbog vrste i stupnja teškoće.

Članak 14.

- (1) Dnevno vrijeme koje učenik provede u prijevozu ne smije biti dulje od 2,5 sata.
- (2) Škola je dužna osigurati boravak učenicima koji iz objektivnih razloga dolaze prijevremeno, odnosno čekaju prijevoz.
- (3) S ciljem racionalizacije prijevoza učenika škola može imati vlastito vozilo za prijevoz učenika pod uvjetom da. sredstva za osiguranje vozila osigurava lokalna zajednica ili donator.

Smještaj učenika u učeničke domove

Članak 15.

- (1) Pravo na smještaj učenika u učeničke domove regulira se zakonom.
- (2) Način i uvjeti smještaja u učenički dom uređeni su provedbenim propisima nadležnoga ministarstva.

Opskrba udžbenicima

- (1) Opskrba učenika udžbenicima regulira se zakonom.
- (2) Za slabovidne učenike potrebno je osigurati jedinstvene udžbenike na brajici na razini države.
- (3) Audiovizualna sredstva za slijepe i slabovidne učenike sastavni su dio normativa.

Zdravstvena zaštita učenika

Članak 16.

Oblici i način ostvarivanja zdravstvene zaštite učenika srednje škole provode suglasno propisima iz djelatnosti zdravstva.

Prehrana učenika

Članak 17.

- (1) Svaka škola dužna je osigurati mogućnost prehrane za svoje učenike.
- (2) Uvjeti i način organiziranja mogućnosti prehrane u nadležnosti su osnivača.
- (3) Nadzor nad kvalitetom prehrane kao i higijensko-tehničkim uvjetima u nadležnosti je mjerodavnih službi na lokalnoj razini.
- (4) Učenicima mora biti osiguran primjeren prostor u školi u kojemu će moći blagovati.

c) Znanstvena i druga istraživanja u školi

Članak 18.

- (1) U srednjoj školi mogu se provoditi istraživanja za unapređivanje nastave i drugih oblika rada škole koje provode istraživačke ustanove, istraživači pojedinci ili mjerodavne državne ustanove.
- (2) Za provođenje istraživanja potrebni su:
 - pisana suglasnost roditelja/skrbnika učenika koji su obuhvaćeni istraživanjem i
 - odobrenje ministarstva nadležnog za znanosti i obrazovanje.

- (3) Škola koja sudjeluje u istraživanju ima pravo na naknadu troškova istraživanja koje snosi istraživač.

e) Obrazovanje – stručno usavršavanje – napredovanje radnika

1. Dopunsko obrazovanje nastavnika koji su završili nenastavničke fakultete i škole

Članak 19.

- (1) Nastavnici koji nisu završili nastavničke fakultete dužni su steći nastavničke kompetencije iz područja psihologije, pedagogije, didaktike, metodika nastave i školske prakse koja se provodi u za to odobrenim vježbaonicama.
- (2) Program dopunskog stjecanja nastavničkih kompetencija mora biti usklađen s programom navedenih područja što se izvodi na nastavničkim fakultetima
- (3) Stručni učitelji koji izvođe pretežno praktičnu nastavu stječu nastavničke kompetencije na potrebnoj razini prema posebnom programu kojeg izrađuje i provodi Agencija za strukovno obrazovanje zajedno s nastavničkim fakultetima iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Nastavničke kompetencije za izvođenje praktične nastave pojedinih strukovnih područja stječu se u za to odobrenim vježbaonicama/radionicama.
- (5) Nakon uspješno svladanog programa polaznici stječu javnu ispravu o osposobljenosti za samostalan rad s učenicima i odgovarajući broj bodova.

Licencija za daljnji rad u odgojno-obrazovnom procesu

Članak 20

- (1) Nastavnici i stručni suradnici zaposleni u javnim i privatnim srednjoškolskim ustanovama, dužni su obnavljati svoje nastavničke kompetencije kako bi osigurali mogućnost daljnjega rada.
- (2) Postupak licenciranja učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja provodi se temeljem praćenja rada u školi, rezultata postignutih stručnim usavršavanjem i vanjskim vrednovanjem.
- (3) Uvjete, način i postupak izdavanja licencija uredit će se posebnim propisima.

3. Stručno usavršavanje radnika srednje škole

Članak 21.

Stalne promjene u suvremenom društvu nužno traže usavršavanja postojećih i stjecanje novih kompetencija svih sudionika u odgojno-obrazovnom sustavu. Zato je stručno usavršavanje obveza svih radnika.

Članak 22.

- (1) Stručna usavršavanja provode se:
- **na državnoj razini** u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje, Agencije za obrazovanje odraslih i drugih pravnih osoba kojima Ministarstvo odobri tu djelatnost,
 - **na županijskoj razini** uglavnom u organizaciji (među)županijskih stručnih vijeća, ali i drugih subjekata koje županije ili grad Zagreb predvide za tu svrhu,
 - **na razini doma ili škole** u sklopu rada stručnih vijeća i nastavničkog ili odgojiteljskog vijeća,
 - **na individualnoj razini,**
 - **drugim vidovima usavršavanja** u organizaciji udruga i znanstvenih ustanova u zemlji i inozemstvu.

Članak 23.

- Svaki odgojno-obrazovni radnik škole dužan je sudjelovati:
- najmanje jednom godišnje na stručnom usavršavanju na državnoj razini
- prema godišnjem planu županijskog vijeća na stručnom usavršavanju na županijskoj razini
- redovito sudjelovati na stručnim usavršavanjima u sklopu svoje škole

- individualno se stručno usavršavati u skladu sa svojim tjednim i godišnjim zaduženjem poslova i obveza.
- (2) Obvezni dio stručnog usavršavanja odobrava ministarstvo nadležno za obrazovanje sukladno nacionalnoj strategiji odgojno-obrazovnog sustava, a organiziraju i provode: stručne agencije, učiteljski, odnosno nastavnički fakulteti te instituti, stručne udruge i drugi subjekti koji za to imaju odobrenje ministarstva nadležnog za obrazovanje.
- (3) Programe stručnog usavršavanja na državnoj i županijskoj razini za sljedeću školsku godinu objavljuje ministarstvo nadležno za obrazovanje najkasnije do kraja tekuće nastavne godine. Poslove stručnog usavršavanja koordinira Agencija za odgoj i obrazovanje i Agencija za strukovno obrazovanje.
- (4) Škola donosi godišnji plan i program stručnog usavršavanja radnika usklađen s planovima stručnog usavršavanja ministarstva nadležnog za obrazovanje i potrebama škole.
- (5) Uredi državne uprave pri županijama dužni su voditi evidenciju stručnog usavršavanja učitelja na državnoj i županijskoj razini s ciljem praćenja uključenosti svakog učitelja i stručnog suradnika.
- (6) Stručno usavršavanje jedan je od elemenata za obnavljanje licencije.
- (7) Stručno usavršavanje koje je obvezno prema ovom standardu odobrava ministarstvo nadležno za obrazovanje, a sukladno nacionalnoj strategiji odgojno-obrazovnog sustava.

Članak 24.

- (1) Nastavničko ili odgojiteljsko vijeće usvaja plan stručnog usavršavanja i on postaje obveza za sve odgojno-obrazovne radnike.
- (2) Godišnji plan i program stručnog usavršavanja radnika sastavni je dio godišnjeg plana i programa rada škole. U godišnjem planu i programu stručnog usavršavanja za svakog radnika navedeni su oblici stručnog usavršavanja i predviđeni broj sati po pojedinom obliku.
- (3) Svaki radnik dužan je barem jednom godišnje podnijeti izvješće o svom stručnom usavršavanju. Ravnatelj i tim stručnih suradnika dužan je jednom godišnje provjeriti realizaciju godišnjeg plana i programa stručnog usavršavanja sukladno podnesenim izvješćima.

Članak 25.

- (1) Svim sudionicima stručnog usavršavanja na državnoj i županijskoj razini izdaje se potvrda o stručnom usavršavanju. Sudjelovanje na stručnim usavršavanjima odgojno-obrazovnim radnicima vrednuje se prema provedbenim propisima nadležnog ministarstva.
- (2) Radnik je dužan izvijestiti nastavničko ili odgojiteljsko vijeće o glavnim temama i značajkama seminara ili stručnog vijeća održanog na državnoj ili županijskoj razini na kojem je sudjelovao.
- (3) Ravnatelj škole ili učeničkog doma dužan je obavijestiti sve radnike o svim mogućnostima stručnog usavršavanja objavljenim u katalozima navedenih agencija i na osnovi njihovih prijedloga priprema nacrt plana stručnog usavršavanja.

Članak 26.

- (1) Škola je dužna omogućiti stručno usavršavanje i nenastavnog osoblja (tajnika, računovođe, administratora, povjerenika zaštite na radu).

4. Napredovanje nastavnika u srednjem školstvu

Članak 27.

- (1) Rad nastavnika se vrednuje. Nastavnici koji postižu iznadprosječne rezultate u nastavnom radu, izvannastavnim aktivnostima te pridonose unapređivanju procesa poučavanja, razvoju cjelokupne odgojno-obrazovne djelatnosti škole i hrvatskog školstva mogu napredovati u nastavnička zvanja mentora, savjetnika i višeg savjetnika.

- (2) Mentori, savjetnici i viši savjetnici dužni su se redovito stručno usavršavati prema posebnim programima za spomenuta zvanja.
- (3) Nastavnici u obrazovanju odraslih mogu napredovati u struci na isti način kao nastavnici u sustavu srednjoškolskog obrazovanja.
- (4) Postupak, način i uvjete vrednovanja i napredovanja uredit će se posebnim propisima nadležnog ministarstva.

5. Osposobljavanje i napredovanje ravnatelja u srednjem školstvu

Članak 28.

- (1) Ravnatelj kao pedagoški i poslovodni voditelj škole i nositelj razvojnog programa škole dužan je osposobljavati se i usavršavati u stručnim područjima nacionalnog obrazovnog sustava, europskih obrazovnih sustava i upravljanja i vođenja u školi kao odgojno-obrazovnoj instituciji. Time stječe ravnateljske kompetencije za koje dobiva licenciju.
- (2) Trajno usavršavanje ravnatelja provode za to nadležne institucije prema posebnim propisima nadležnog ministarstva.
- (3) Postupak, način i uvjete vrednovanja kompetencija ravnatelja uredit će se posebnim propisima ministarstva.

9. Vježbaonice

Članak 29.

Škola može biti proglašena vježbaonicom za praktičnu nastavu studenata visokog učilišta za obrazovanje učitelja/ nastavnika, dopunsko obrazovanje nastavnika iz članka 19. i polaganje stručnih ispita iz članka 20., ako za to ima materijalne i kadrovske uvjete te opremu propisanu provedbenim propisima ministarstva.

f) srednja škola - prostorni i tehnički uvjeti

Opće odredbe

Članak 30.

Zgrade srednjih škola grade se i opremaju prema Državnom pedagoškom standardu srednjeg školstva, Normativima za izgradnju i opremanje prostora srednjih škola² te svim zakonima, pravilnicima³ i tehničkim propisima u građenju i drugim područjima bitnim za rad i boravak u školskom prostoru.

Članak 31.

- (1) Prostorni i tehnički uvjeti za ostvarivanje pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja odnose se na nove ustanove koje će se graditi i opremati po ovom standardu.
- (2) Postojeći fond zgrada za srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja dosezat će prostorni standard postupno u skladu sa odlukom Vlade Republike Hrvatske o dinamici provedbe ovog Pedagoškog standarda.

Članak 32.

- (1) Školska zgrada treba osigurati funkcionalnu organizaciju prostora primjerenu suvremenim oblicima nastave te zadovoljiti sve higijensko-tehničke zahtjeve i osnovna ekološka i estetska mjerila.
- (2) Površina potrebnog zemljišta za izgradnju školske zgrade i školske dvorane te formiranje školskog trga, školskog vježbališta, prostora za rekreaciju i školskog parka, zelenih površina i dr., po učeniku iznosi 30 m². Iznimno, zbog veće katnosti zgrade srednje škole ili guste izgrađenosti naselja, površina potrebnog zemljišta može biti 20 m² po učeniku.

² Normativi za izgradnju i opremanje prostora srednjih škola bit će izrađeni u skladu s ovim Državnim pedagoškim standardom srednjeg školstva.

³ Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću, Narodne novine, 151/05.

(3) Osnovni standard školskog prostora u pravilu treba osigurati rad škole u jednoj smjeni.

1. prostorni program za izvođenje gimnazijskih programa ⁴

Članak 33.

(1) Prostorni program gimnazije čine:

1.0. Prostorni sklopovi za izvođenje nastave

1.1. Jezično-umjetničko područje

Učionica za hrvatski jezik
Kabinet za hrvatski jezik
Učionica za strani jezik
Kabinet za strani jezik
Učionica za glazbenu kulturu
Kabinet za glazbenu kulturu
Spremište za glazbenu kulturu
Učionica za likovnu kulturu
Kabinet za likovnu kulturu
Spremište za likovnu kulturu

1.2. Prirodoslovno-matematičko područje

Učionica za matematiku
Kabinet za matematiku
Informatička učionica
Informatički kabinet
Učionica za fiziku
Praktikum za fiziku
Kabinet za fiziku
Učionica za kemiju
Praktikum za kemiju
Kabinet za kemiju i spremište
Učionica za biologiju
Praktikum za biologiju
Kabinet za biologiju

1. 3. Društveno područje

Učionica za povijest
Kabinet za povijest
Učionica za geografiju
Kabinet za geografiju
Učionica opće namjene (filozofija, sociologija, logika, etika, psihologija, politika i gospodarstvo, vjeronauk)
Kabinet za nastavnike

2.0. Tjelesna i zdravstvena kultura

2.1. Dvorana za TZK

Dvorana (dvodijelna, trodijelna)
Dvorana za korektivnu gimnastiku
Spremište sprava
Skupna svlačionica
Skupna praonica s WC-ima
Kabinet TZK
Ambulanta
Svlačionice nastavnika TZK sa sanitarijama
Prostorija za kondicioniranje zraka

⁴ Prostorni program izrađuje se za svaku školsku zgradu posebno, te mora proći postupak valorizacije. Uvažavajući nastavna područja, a zbog potrebe maksimalne iskorisćenosti učioničkih prostora (30 sati/tjedno) i racionalne gradnje objekata društvenog standarda, nužno je zajedničko korištenje nekih učionica
Postojeći fond zgrada za srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja dosezat će prostorni standard postupno. Nastavni prostori određeni nastavnim planom i programom planiraju se tako da može primiti mijene nastavnog plana i programa.

Prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje
Ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom
Sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike
Gledališni prostori
Prostorija za režiju
Spremište sprava i rekvizita za vanjske terene
Teretana i trim-dvorana

2.2. Zatvoreni bazen za plivanje

3.0. Društveni prostori

Prostor za više namjena
Školska knjižnica
Prostor za učenički klub
Blagovaonica

4.0. Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada škole

Zbornica
Soba ravnatelja škole
Soba tajnika
Sobe stručno-razvojne službe (pedagog, psiholog, defektolog, voditelj programa, informatičar, satničar)
Soba administracije
Soba računovodstva
Soba za prijem roditelja
Arhiva
Čajna kuhinja

5.0. Gospodarski prostori

5.1. Energetsko-tehnički blok

Kotlovnica za centralno grijanje
Radionica kućnog majstora
Garderoba i sanitarije tehničkog osoblja
Opće gospodarsko spremište

Distribucijska kuhinja
Garderoba i sanitarije spremačica
Prostor za odlaganje smeća
Spremište - arhiva

6.0. Ostali prostori

6.1. Ulaz

Trijem
Vjetrobran
Ulazni prostor
Vratarnica
Garderoba za učenike - garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima

6.2. Komunikacije

Hodnici
Stubišta

6.3. Sanitarije

Sanitarije za učenike
Sanitarije za učitelje

6.4. Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku opremu

7.0. Vanjski prostori

7.1. Opći prostori

Pješački prilazni put
Školski trg
Parkiralište za školski autobus i automobile
Gospodarsko dvorište

7.2. Prostori nastavnih područja

Školski didaktički prostor
Školsko dvorište i školski park
Školsko vježbalište - vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture
Ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije

2. prostorni program za izvođenje strukovnih programa⁵

Članak 34.

Prostorni program čine:

Prostorni sklopovi za izvođenje nastave

Zajednički dio programa

Učionica za hrvatski jezik
Kabinet za hrvatski jezik
Učionica za strani jezik
Kabinet za strani jezik
Učionica za matematiku
Kabinet za matematiku
Informatička učionica
Informatički kabinet
Ostale učionice (povijest, zemljopis, gospodarstvo, etika itd.)

Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu

Učionica
Praktikum/laboratorij
Kabinet

Radionice za praktičnu nastavu u školi

Prostori za pripremu vježbi
Prostori za izvođenje vježbi
Prostori za skladišni dio (alata, uređaja, sirovina, gotovih proizvoda)
Prostori za odlaganje otpadnih i opasnih materijala
Kabineti za nastavnike
Kabinet voditelja
Prostori za učeničku garderobu
Sanitarni čvor

Tjelesna i zdravstvena kultura

Dvorana za TZK

Dvorana (dvodijelna, trodijelna)
Dvorana za korektivnu gimnastiku
Spremište sprava
Skupna svlačionica

⁵ Prostorni program izrađuje se za svaku školsku zgradu posebno, te mora proći postupak valorizacije. Poštujući nastavna područja, a zbog potrebe maksimalne iskorištenosti učioničkih prostora (30 sati/tjedno) i racionalne gradnje objekata društvenog standarda, nužno je zajedničko korištenje nekih učionica.

Postojeći fond zgrada za srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja dosezat će prostorni standard postupno. Nastavni prostori određeni nastavnim planom i programom planiraju se tako da može primiti mijene nastavnog plana i programa.

Skupna praonica s WC-ima
Kabinet TZK
Ambulanta
Svlačionice nastavnika TZK sa sanitarijama
Prostorija za kondicioniranje zraka
Prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje
Ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom
Sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike
Gledališni prostori
Prostorija za režiju
Spremište sprava i rekvizita za vanjske terene
Teretana i trim-dvorana

Zatvoreni bazen za plivanje

Društveni prostori

Prostor za više namjena
Školska knjižnica
Prostor za učenički klub
Blagovaonica

Prostori za upravo, organizaciju i koordinaciju škole

Zbornica
Soba ravnatelja škole
Soba tajnika
Sobe stručno-razvojne službe (pedagog, psiholog, defektolog, voditelj programa, informatičar, satničar)
Soba administracije
Soba računovodstva
Soba za prijem roditelja
Arhiva
Čajna kuhinja

Gospodarski prostori

Energetsko-tehnički blok

Kotlovnica za centralno grijanje
Radionica kućnog majstora
Garderoba i sanitarije tehničkog osoblja
Opće gospodarsko spremište

Distribucijska kuhinja
Garderoba i sanitarije spremačica
Prostor za odlaganje smeća
Spremište - arhiva

Ostali prostori

Ulaz

Trijem
Vjetrobran
Ulazni prostor
Vratarnica
Garderoba za učenike-garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima

Komunikacije

Hodnici
Stubišta

Sanitarije

Sanitarije za učenike

Sanitarije za učitelje

Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku opremu

Vanjski prostori

Opći prostori

Pješački prilazni put
Školski trg
Parkiralište za školski autobus i automobile
Gospodarsko dvorište

Prostori nastavnih područja

Školski didaktički prostor
Školsko dvorište i školski park
Školsko vježbalište - vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture
Ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije

3. prostorni program za izvođenje umjetničkih programa⁶

Članak 35.

Prostorni program čine:

Prostorni sklopovi za izvođenje nastave

Općeobrazovni predmeti (prema nastavnom programu)

Učionica za hrvatski jezik
Kabinet za hrvatski jezik
Učionica za strani jezik
Kabinet za strani jezik
Učionica za matematiku
Kabinet za matematiku
Informatička učionica
Informatički kabinet
Ostale učionice (povijest, zemljopis, gospodarstvo, etika itd.)
*Općeobrazovni program može se pohađati u pravilu u gimnaziji ili drugoj četverogodišnjoj školi

Specijalizirane učionice

Učionica za pojedinačnu nastavu
Učionica za grupnu nastavu (2-8 učenika)
Učionica za skupnu nastavu (razredni odjel 10-20 učenika)
Kabinet nastavnika

Dvorane za skupnu nastavu

Dvorana za koncerte učenika
Kabinet nastavnika
Spremište za instrumente
Plesna dvorana

⁶ Prostorni program izrađuje se za svaku školsku zgradu posebno, te mora proći postupak valorizacije. Poštujući nastavna područja, a zbog potrebe maksimalne iskorištenosti učioničkih prostora (30 sati tjedno) i racionalne gradnje objekata društvenog standarda, nužno je zajedničko korištenje nekih učionica.

Postojeći fond zgrada za srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja dosezat će prostorni standard postupno. Nastavni prostori određeni nastavnim planom i programom planiraju se tako da može primiti mijene nastavnog plana i programa.

Skupna praonica s WC-ima
Kabinet nastavnika sa sanitarnim čvorom

Tjelesna i zdravstvena kultura

Dvorana za TZK

Dvorana (jednodijelna)
Spremište sprava
Skupna svlačionica
Skupna praonica s WC-ima
Kabinet TZK
Ambulanta
Svlačionice nastavnika TZK sa sanitarijama
Prostorija za kondicioniranje zraka
Prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje
Ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom
Sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike
Spremište sprava i rekvizita za vanjske terene

Društveni prostori

Prostor za više namjena
Školska knjižnica
Prostor za učenički klub
Blagovaonica

Prostori za upravo, organizaciju i koordinaciju rada škole

Zbornica
Soba ravnatelja škole
Soba tajnika
Sobe stručno-razvojne službe (pedagog, psiholog, defektolog, voditelj programa, informatičar, satničar)
Soba administracije
Soba računovodstva
Soba za prijem roditelja
Arhiva
Čajna kuhinja

Gospodarski prostori

Energetsko-tehnički blok

Kotlovnica za centralno grijanje
Radionica kućnog majstora
Garderoba i sanitarije tehničkog osoblja
Opće gospodarsko spremište
Distribucijska kuhinja
Garderoba i sanitarije spremačica
Prostor za odlaganje smeća
Spremište - arhiva

Ostali prostori

Ulaz

Trijem
Vjetrobran
Ulazni prostor
Vratarnica
Garderoba za učenike - garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima

Komunikacije

Hodnici

Stubišta
Sanitarije
Sanitarije za učenike
Sanitarije za učitelje

Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku opremu

Vanjski prostori

- . **Opći prostori**
 - Pješački prilazni put
 - Školski trg
 - Parkiralište za školski autobus i automobile
 - Gospodarsko dvorište
- Prostori nastavnih područja**
 - Školski didaktički prostor
 - Školsko dvorište i školski park
 - Školsko vježbalište - vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture
 - Ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije

1. Mjerila za prostore u srednjim školama

Učionice za izvođenje zajedničkog dijela programa

Članak 36.

- (1) Učionica mora osigurati uvjete za rad nastavnika s 24 do 28 učenika. Učionički prostor mora biti prilagođen zahtjevima organizacije i izvođenja suvremene nastave (rad u skupinama, projektna nastava, vježbe i drugi oblici nastave).
- (2) Učionice opće namjene s pripadajućim kabinetima moraju imati odgovarajuću opremu prema nastavnim područjima. Površina učioničkog prostora je $2,5 \text{ m}^2$ po učeniku te iznosi 60 m^2 , visine $3,0 - 3,2 \text{ m}$.⁷
- (3) Specijalizirane učionice za biologiju, kemiju i fiziku s pripadajućim kabinetima opremaju se demonstracijskim stolom i popratnom opremom i dimenzioniraju se s $3,0 \text{ m}^2$ po učeniku. Specijalizirana učionica za informatiku s pripadajućim kabinetom dimenzionira se za pola razrednog odjela s $3,5 \text{ m}^2$ po učeniku.⁸
- (4) Praktikum za biologiju, kemiju i fiziku omogućuju izvođenje učeničkih vježbi i nastavne pokuse za pola razrednog odjela i dimenzioniraju se s $3,5 \text{ m}^2$ po učeniku.⁹

Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu

Članak 37.

- (1) Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu su učionice u kojima se realizira teoretska i praktična nastava.
Učionice za teoretsku strukovnu nastavu opremaju se demonstracijskim stolom i popratnom opremom i dimenzioniraju se s $2,5$ do $3,0 \text{ m}^2$ po učeniku.

^{7, 8} Propisani standard u postojećim školama postiže se prilagođavanjem broja učenika.

⁹ Propisani standard u postojećim školama postiže se prilagođavanjem broja učenika.

- (2) Praktikum i laboratorij dimenzioniraju se prema broju učenika na nastavi pojedinog predmeta koji se regulira planom i programom koje donosi ministar za pojedina zanimanja
Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu prate odgovarajući kabineti i potrebna spremišta.

Radionice za praktičnu nastavu u školi

Članak 38.

- (1) Radionice za praktičnu nastavu sastoje se od prostora za pripremu vježbi, prostora za izvođenje vježbi – radionica, skladišnih prostora (sirovina i gotovih proizvoda), prostora za alate, strojeve i uređaje, prostora za odlaganja otpadnih i opasnih materijala, kabineta za nastavnike, kabineta voditelja te učeničke garderobe i sanitarnog čvora.
- (2) Radionice se dimenzioniraju sukladno planu i programu zanimanja koji donosi nadležno ministarstvo, a za koje je ta radionica namijenjena.
- (3) Radionički prostor za učenike s teškoćama u razvoju veći je od dimenzioniranog prostora kako bi im omogućio nesmetan rad i kretanje.
- (4) Dio praktične nastave izvodi se u otvorenim prostorima čija namjena i površina ovisi o specifičnim zahtjevima programa praktične nastave pojedinih zanimanja (poljoprivreda, šumarstvo, veterina itd.), a utvrđuje minimalne uvjete za odvijanje nastave prema posebnim propisima nadležnoga ministarstva

Prostori za tjelesnu i zdravstvenu kulturu

Članak 39.

- (1) Prostori za tjelesnu i zdravstvenu kulturu sastoje se od zatvorenih prostora i otvorenih prostora školskih vježbališta.
- (2) Prostor za tjelesnu i zdravstvenu kulturu određuje se, organizira i oprema u skladu s uvjetima utvrđenima nastavnim planom i programom tog predmeta standardima koji se propisuju u školstvu i športu. Srednja škola ima ili mora imati osigurano korištenje dvorane za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture primjerenu broju učenika.
- (3) Srednja škola do 16 razrednih odjela ima ili mora imati osigurano korištenje dvodijelne dvorane veličine 30 x 20x7 m sa svim pratećim prostorima. Srednja škola s više od 16 razrednih odjela ima ili mora imati osigurano korištenje trodijelne športske dvorane veličine 45 x 27x 8 m sa svim pratećim prostorima. Za sportske trodijelne dvorane financijska sredstva osigurava MZOŠ i zainteresirana lokalna samouprava, s obzirom da takve dvorane zadovoljavaju i športske potrebe lokalne zajednice. Broj i vrsta vanjskih vježbališta definirana je normativima...

Srednja škola ima ili mora imati osigurano korištenje dvorane za nastavu TZK.

Prostor za više namjena

Članak 40.

- (1) Prostor za više namjena koristi se za boravak i odmor učenika, mogućnost prehrane te povremeno za priredbe, predavanja, projekcije i prezentacije i druge izvannastavne aktivnosti. Dimenzionira se s 0,50 m² po učeniku, ali ne manje od 90 m². Prostor se može realizirati kao izdvojena dvorana ili kao proširenje komunikacije.
- (2) Učenički klub služi za druženje učenika, rad učeničkog vijeća, boravak učenika putnika i slično.

Školska knjižnica

Članak 41.

- (1) Školska knjižnica sastavni je dio odgojno-obrazovnog sustava i izravno je uključena u nastavne i slobodne aktivnosti. Na raspolaganju je učenicima, nastavnom osoblju i drugim korisnicima. Prostor knjižnice treba biti prilagodiv promjenama u obrazovnom programu i novim tehnologijama.
- (2) Veličina prostora knjižnice ovisi o broju učenika odnosno broju razrednih odjela. Prilikom dimenzioniranja treba računati da će u čitaonici istodobno boraviti 5% učenika škole, a radni prostor po jednom korisniku iznosi 2 m². Knjižnica ne može biti manja od 60 m².
- (3) Knjižnica se sastoji od prostora za rad knjižničara (rad s korisnicima i obrada građe 15 m²), prostora za smještaj knjižnične građe u slobodnom pristupu (5,5 m² na 1.000 knjiga, računajući 15 knjiga po korisniku), računalnih mjesta za individualni rad korisnika (3-5 mjesta = 15 m²), čitaonički prostor za individualni i skupni rad, izložbeni prostor i spremište za knjižničnu građu. U sklopu knjižnice, u školi optimalne veličine, multimedijaska se učionica dimenzionira za 20 korisnika x 3 m = 60 m². U sklopu knjižnice nalazi se i kabinet knjižničara (15 m²).

Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada

Članak 42.

- (1) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada ujedinjuju pedagošku administrativnu službu škole. Poželjno je da ovi prostori imaju jednostavnu i preglednu vezu s ulaznim prostorom škole.
- (2) Zbornica je prostor kojim se koriste svi nastavnici škole za okupljanje, izmjenu iskustava i rezultata rada te odmor između nastavnih sati. U zbornici se održavaju nastavnička vijeća i uređuje nastavna i ostala administracija. U školi sa 16 do 20 razrednih odjela, zbornica treba imati 30 mjesta za sjedenje, u pravilu oko spojenih stolova, te je površine od 60 do 80 m². Zbornica može biti proširena s prostorom za odmor i razgovor.
- (3) Soba ravnatelja koristi se za rad i kontakte s nastavnicima, učenicima i roditeljima te s trećim osobama, a svojom veličinom mora omogućiti i manje grupne sastanke.
- (4) Sobe stručno-razvojne službe koriste se za kontakte s nastavnicima, učenicima i roditeljima.
- (5) Arhiva: prostor za pohranu školske dokumentacije.

Gospodarski i ostali prostori

Članak 43.

- (1) Gospodarski prostori dimenzioniraju se i opremaju prema vrsti škole, kapacitetu školske zgrade, načinu opskrbe te osiguranju energetske potreba.
- (2) Ukupna širina vanjskih ulaznih vrata dimenzionira se po broju učenika. Najmanja širina jednokrlnih ulaznih vrata iznosi 110 cm, a dvokrlnih 180 cm i moraju se otvarati prema van. Dubina vjetrobrana je najmanje 240 cm.
- (3) Hodnici se dimenzioniraju po broju učenika odnosno učionica. Najmanja širina hodnika s učionicama s jedne strane za dvije učionice je 180 cm, četiri učionice 240 cm, a najmanja

Širina hodnika s učionicama obostrano je 300 cm. Ako se garderoba formira u hodnicima, mora se osigurati veća širina hodnika.

- (4) Širina stubišnog kraka najmanje je 120 cm za dvije učionice. Za sljedeće dvije učionice širina kraka se povećava za 30 cm. Visina stuba ne smije biti veća od 15 cm, a širina gazišta stuba najmanje 33 cm.
- (5) Ulaz u školu mora biti imati natkriveni trijem, mora imati rampu. Rampa je čvrsta, hrapava površina s najvećim nagibom 1:20 (5%), najmanje 130 cm široka, a nezaštićene strane ograđene su u visini 90 cm u skladu s posebnim propisima nadležnoga ministarstva.
- (6) Pješački prilazni put mora biti osvijetljen i udovoljavati propisima o sigurnosti u prometu
- (7) Garderoba učenika može se organizirati kao središnja garderoba u ulaznom prostoru škole ili kao garderobni ormarići po hodnicima.
- (8) Sanitarije za učenike čini prostor s WC-kabinama i pretprostor s umivaonicama. Svaki sanitarni čvor sastoji se od ženskog i muškog dijela s odvojenim pretprostorima.
- (9) Dimenzioniranje potrebnog broja sanitarnih uređaja provodi se na način:
 - za 30 učenika potrebno je osigurati dvije WC-kabine,
 - za 30 učenika potrebno je osigurati jednu WC-kabinu i 1,5 pisoar,
 - za isti broj učenika potrebno je u predprostoru osigurati jedan umivaonik,
 - potrebno je osigurati jednu WC-kabinu za invalide.

Osnovni standard školskog prostora u pravilu treba osigurati rad škole u jednoj smjeni.

Vanjski prostori

Članak 44.

Školsko vježbalište je vanjski prostor za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture čija veličina i broj sportskih borilišta ovisi o broju razrednih odjela, nastavnom programu, izbornim i sportskim aktivnostima.

5. Higijensko-tehnički zahtjevi za prostore srednjih škola

Članak 45.

- (1) Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u srednjoj školi potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve koji se odnose na: osvjjetljenje, osunčanje, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke i akustiku, grijanje i hlađenje, opskrbu vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, instalacije informatike, zaštitu od požara i zaštitu od provale. Za strukovne škole treba obratiti pozornost na dopremu, skladištenje, odlaganje i odvoz opasnih tvari.
- (2) Prirodno osvjjetljenje je najznačajniji psihološki i fiziološki čimbenik radnih uvjeta u školskoj zgradi te je, ovisno o obliku nastave, nužno osigurati primjerenu kvalitetu i jačinu osvjjetljenja.
- (3) Kvaliteta prirodnog osvjjetljenja u učionici određuje se: orijentacijom učionice, tehničkim sredstvima za disperziju dnevnog svjetla i kontrolom refleksije unutarnjih površina. U svim radnim prostorima škole osigurava se zamračenje.
- (4) Učionice trebaju biti optimalno osvijetljene, a ovisno o sadržaju i obliku nastave. Zaštita od izravnog prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava stvaranje bljeska i pretjeranog zagrijavanja, mora biti takva da ne smanjuje efektivnu površinu prozora.
- (5) Svi prostori za rad i boravak trebaju se prirodno prozračivati. U nastavnim prostorijama treba osigurati četiri izmjene zraka na sat uz najveću brzinu strujanja zraka 0,2 m/s ili 25-30 m³ zraka/h po učeniku.

- (6) U učionicama treba osigurati relativnu vlagu u zraku od 45 do 55%.
- (7) Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija zajednički prostora i učionica mora biti prema važećim propisima i standardima. Zaštita od buke i akustika trebaju omogućavati dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri slušanju glazbe.
- (8) Za grijanje i hlađenje prostora i pripremu tople vode mogu se koristiti sve vrste centralnog sustava.

U prostorima za rad i boravak zrak mora biti ravnomjerno zagrijavan:

- u učionicama 20°C,
- u radionicama od 18 do 20°C,
- u dvorani za tjelesnu i zdravstvenu kulturu od 16 do 18°C, a u svlačionicama i praonicama od 20 do 22°C
- u hodnicima i stubištima 18°C.

U razdoblju visokih vanjskih temperatura u prostorima škole treba osigurati optimalnu temperaturu, 5°C nižu od vanjske.

Članak 46.

- (1) Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće.
- (2) Otpadne vode odvođene se kućnom kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema važećim propisima i standardima.
- (3) Električna instalacija mora biti zaštićena i osigurana. Treba predvidjeti instalacije za TV prijem i instalaciju interneta.
- (4) Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza te protupožarnom opremom i signalizacijom.
- (5) Zaštita od provale provodi se uporabom alarma i videonadzora.

6. Osnovna mjerila za opremu škole

Članak 47.

- (1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni prostora i omogućiti realizaciju odgojno-obrazovnog rada s učenicima. Treba osmisliti način korištenja prostora i osigurati opremu za izvođenje nastave, izvannastavnih aktivnosti i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada.
- (2) Oprema i namještaj moraju biti funkcionalni i sigurni, prenosivi ali stabilni, od kvalitetnog materijala, po mogućnosti prirodnog, lakog za održavanje, postojanih boja, estetskog izgleda. Sav namještaj treba zadovoljavati ergonomske zahtjeve.
- (3) Nastavna sredstva i pomagala moraju zadovoljiti sve zadaće koje se ostvaruju u školi.

Članak 48.

Oprema prostora škole obuhvaća opremu na razini škole, opremu učionica, specijaliziranih učionica za pripremanje i izvođenje nastave prema pojedinim skupinama nastavnih područja, vrstama obrazovnih programa, posebnim namjenama i ostalo.

Članak 49.

Oprema na razini škole:

- telefonska instalacija, Internet, intranet
- razglasni uređaj sa školskim zvonom
- školski sat
- alarmni sustav
- videonadzor

- digitalna kamera
- digitalni fotoaparat
- fotokopirni aparat
- interaktivna ploča
- oglasna ploča
- izložbene vitrine i stolovi
- oprema prema planu i programu škole.

Članak 50.

Oprema na razini učionice:

- radni stolovi za učenike - dvosjedi
 - radni stolovi za učenike - jednosjedi
 - stolci s naslonom za učenike
 - stol za nastavnika s računalom
 - stolac s naslonom za nastavnika
 - trodijelna školska ploča
 - LCD projektor - stropni s projekcijskim platnom
 - audiolinija
 - zidna ploha za izložbe: ploča s mekom oblogom i magnetna ploča
 - ormari, vitrine i police (pohrana nastavnih sredstva, nastavnih pomagala i priručnog materijala)
 - prva pomoć, komplet
- Instalacije
- umivaonik
 - utičnice za električnu struju od 220 V
 - priključak na antenski razvod
 - priključak na intranet.

Kabinet nastavnika:

- radni stolovi i stolci za nastavnike
- ormari, vitrine i police za nastavna sredstva i pomagala
- stol za nastavnika s računalom
- stol, radna ploha za rad nastavnika s učenicima.

Instalacije:

- umivaonik
- utičnice za električnu struju od 220 V
- priključak na antenski razvod
- priključak na Internet i intranet.

Članak 51.

Dodatna oprema učionica za nastavu biologije, kemije i fizike:

- demonstracijski stol sa stolcem s razvodnom pločom za električnu struju i priključkom vode
- demonstracijski pokretni stolić
- radne površine najmanje duljine 4 m, dubine 60 cm s tri ugrađena praonika
- laboratorijski stolci s mogućnošću podešavanja visine
- aparat za gašenje požara
- viseće vitrine
- periodički sustav elemenata.

Kabinet nastavnika:

- digestor
- ormar za kemikalije s protupožarnom zaštitom
- radni stol za pripremu demonstracijskih pokusa
- demonstracijski pokretni stolić
- hladnjak
- stol sa šest stolaca za skupni rad učenika.

Instalacije:

- umivaonik i praonik
- utičnice za električnu struju od 220 V
- priključak na antenski razvod
- priključak na Internet i intranet.

Članak 52.

Oprema specijaliziranih učionica za nastavu strukovnih sadržaja:

- oprema učionica
 - oprema praktikuma i laboratorija
 - oprema kabineta
 - oprema radionica za praktičnu nastavu
 - oprema za skladišni prostor
 - oprema za odlaganje otpadnih i opasnih materijala.
- 1) Oprema, instalacije, uređaji, strojevi i namještaj u pojedinom prostoru utvrđuju se planom i programom određenoga strukovnog zanimanja.

Članak 53.

(1) Oprema specijaliziranih učionica za nastavu umjetničkih programa

- oprema učionica za pojedinačnu nastavu.
- oprema učionica za grupnu nastavu (2-8 učenika).
- oprema učionica za skupnu nastavu (razredni odjel 10-20 učenika).

(2) Oprema, namještaj, uređaji, instrumenti i instalacije u pojedinom prostoru utvrđuju se planom i programom određenoga umjetničkog zanimanja.

(3) Oprema dvorana za skupnu nastavu umjetničkih škola

- oprema dvorana za koncerte učenika.
- oprema spremišta za instrumente.
- oprema plesne dvorane.

Članak 54.

Oprema prostora za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture uređuje se u skladu s planom i programom nastavnog predmeta tjelesne i zdravstvene kulture i sa standardima koje propisuje nadležno ministarstvo.

Članak 55.

Praktična nastava izvan škole

- (1) Veći dio sati praktične nastave u trogodišnjim programima za obrtnička zanimanja izvodi se izvan škole, u radionicama i poduzećima.
- (2) Prostorni uvjeti za obavljanje redovne djelatnosti iz određenoga gospodarskog područja propisani su zakonskim i drugim aktima iz nadležnosti gospodarstva.
- (3) Radionice i poduzeća u kojima učenici obavljaju praktičnu nastavu kao dio ukupnoga obrazovnog procesa za stjecanje zanimanja/kvalifikacije moraju udovoljavati temeljnim kriterijima za

ostvarivanje prava na izvođenje određenoga obrazovnog programa utvrđenoga planom i programom za zanimanje/kvalifikaciju.

(4) Suglasnost o uvjetima za izvođenje praktične nastave u radionicama izvan škole daje nadležno ministarstvo obrazovanja.

Prostori za praktičnu nastavu na otvorenome

(1) Dio praktične nastave izvodi se u otvorenim prostorima čija namjena i površina ovisi o specifičnim zahtjevima programa praktične nastave pojedinih zanimanja (poljoprivreda, šumarstvo, veterina itd.), što će se definirati planovima i programima pojedinih zanimanja za minimalne uvjete prostora i opreme

(2) Minimalni uvjeti za izvođenje praktične nastave na otvorenom obuhvaćaju:

- Prostor za pripremu vježbi
- Prostor za skladišni dio (alata, uređaja, sirovina, gotovih proizvoda)
- Ostali zatvoreni prostori za praktičnu nastavu (staje, vinski podrumi, staklenici, itd)
- Prostori za odlaganje otpadnih i opasnih materijala
- Prostor za nastavnika
- Prostor za učeničku garderobu
- Sanitarni čvor

4. SUSTAV KVALITETE

Članak 56.

Opće odredbe

Sustav za osiguravanje kvalitete je složen, slojevit i obuhvaća sve razine rada u sustavu obrazovanja koji mora biti praćen odgovarajućim ljudskim, organizacijskim i financijskim resursima te prikladnim regulativnim (legislativni) okvirom.

Izgradnja sustava za osiguravanje kvalitete podrazumijeva osposobljavanje svih ljudi u obrazovanju - nastavnika, učenika, roditelja i nenastavnog osoblja za osiguravanje kvalitete. Osposobljavanjem ljudi stvara se društveni kapital koji u sebi sadrži kulturu kvalitete. Sustavan pristup kvaliteti se, prije svega, temelji na stalnim aktivnostima koje će osigurati poboljšanja, koristeći različite metode i instrumente. Vanjsko vrednovanje iznimno je važna komponenta nacionalnog sustava za osiguravanje kvalitete. Vanjsko vrednovanje mora se odvijati u stabilnom okruženju, što podrazumijeva prethodno utvrđivanje i javno objavljivanje kriterija vrednovanja.

Sustav kvalitete obuhvaća:

- vrednovanje kvalitete kurikuluma (svakih 5 godina)
- vrednovanje kvalitete opreme, strojeva i uređaja (svakih 5 godina)
- vrednovanje kvalitete rada škole (svake godine)
- vrednovanje rada školskog rukovodstvenog tima (svake godine)
- vrednovanje rada nastavnog osoblja (kontinuirano)
- samovrednovanje rada škole (kontinuirano).

Članak 57.

Institucije i tijela za praćenje i unaprjeđivanje sustava kvalitete su:

1. Agencija za odgoj i obrazovanje
2. Agencija za strukovno obrazovanje
3. Agencija za obrazovanje odraslih
4. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Članak 58.

Samostalna inspekcijska služba nadležnoga ministarstva dužna je nadzirati provedbu pravnih okvira kojim je uređen sustav kvalitete u obrazovanju.

Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i Agencija za obrazovanje odraslih dužne su obavljati stručno-pedagoški nadzor nad stručnim i pedagoškim područjem odgojno-obrazovnog procesa iz djelokruga svoje nadležnosti..

Uvjete, način i postupak obavljanja stručno-pedagoškoga nadzora donosi nadležno ministarstvo. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obavlja poslove pripreme i primjene instrumenata vrednovanja postignuća u nastavnom procesu koje je uređeno zakonskim okvirom.

5. POSEBNE POTREBE U SREDNJEM ŠKOLSTVU

Nacionalne manjine

Članak 59.

- (1) Pravo je pripadnika nacionalnih manjina na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu kojim se služe, a ostvaruje se Zakonom.
- (2) Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalne manjine obavlja se u srednjim školama s nastavom na jeziku i pismu kojim se služe pod uvjetima i na način propisanim posebnim programom MZOŠ-a o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.
- (3) Obrazovanje učenika nacionalnih manjina provodi se na temelju tri modela organiziranja i provođenja nastave:

Model A po kojemu se cjelokupna nastava izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine, uz obvezno učenje hrvatskog jezika u istom broju sati u kojem se uči jezik manjine. Učenici imaju pravo i obvezu učiti dodatne sadržaje važne za manjinsku zajednicu. Ovaj se model nastave provodi u posebnoj ustanovi, ali ga je moguće provoditi u ustanovama s nastavom na hrvatskom jeziku u posebnim odjelima s nastavom na jeziku i pismu manjine.

Model B po kojem se nastava izvodi dvojezično. Prirodna se grupa predmeta uči na hrvatskom jeziku, a društvena grupa predmeta na jeziku nacionalne manjine. Nastava se provodi u ustanovi s nastavom na hrvatskom jeziku, ali u posebnim odjelima.

Model C po kojemu se nastava izvodi na hrvatskom jeziku uz dodatnih pet školskih sati namijenjenih njegovanju jezika i kulture nacionalne manjine. Dodatna satnica u trajanju od pet školskih sati tjedno obuhvaća učenje jezika i književnosti nacionalne manjine, geografije, povijesti, glazbene i likovne umjetnosti.

Posebni oblici nastave (seminari, ljetne i zimske škole i drugo) organiziraju se za one učenike za koje ne postoji mogućnost organiziranja redovite nastave po modelu A, B ili C. MZOŠ sufinancira organiziranje i provođenje posebnih oblika nastave.

Školovanje djece stranih državljana

Članak 60.

- (1) U srednjim školama treba osigurati uvjete za školovanje djece stranih državljana.
- (2) Uvjeti i način obrazovanja djece stranih državljana uređuju se posebnim propisima ministarstva.
- (3) Financiranje školovanja djece iz stavka (1) uređuje se zakonskim i drugim propisima nadležnog ministarstva.

Školovanje učenika na otocima i drugim prometno izdvojenim područjima

Članak 61.

- (1) Srednja škola na otoku ili u drugom prometno izdvojenom prostoru može se osnovati i s oko 30% manjim brojem razrednih odjela od broja predviđenog ovim standardom za škole na ostalim područjima.
- (2) Srednja škola na otoku ili u drugom prometno izdvojenom prostoru može se osnovati i kao područni odjel srednje škole iz drugog mjesta.
- (3) Škola na otoku ili u drugom prometno izdvojenom prostoru može se osnovati s programima osnovne i srednje škole.
- (4) Broj učenika po razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini u srednjoj školi na otoku ili u drugom prometno izdvojenom prostoru može biti za 30% manji od broja predviđenog ovim standardom za škole na ostalim područjima.
- (5) U srednjoj školi na otoku ili u drugom prometno izdvojenom prostoru u jednom razrednom odjelu može se kombinirati i više od tri programa zanimanja.

Školovanje učenika u umjetničkim školama

Članak 62.

- (1) Srednje glazbene, plesne i škole za likovnu umjetnost i dizajn mogu se osnivati i s manjim brojem razrednih odjela od broja predviđenog ovim standardom za ostale škole o čemu se odlučuje na osnovi posebnih propisa.
- (2) Broj učenika u razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini određuje se prema specifičnostima izvođenja nastave.

U glazbenoj školi nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala, solo pjevanja i korepeticije
- s 2 do 4 učenika u nastavi partiture, dirigiranja i osnova vokalne tehnike
- s 4 do 6 učenika u nastavi harmonije, polifonije, glazbenog folklora, metodike nastave glazbe i rada s dječjim instrumentarijem
- s 2 do 8 učenika u nastavi komorne glazbe
- u razrednom odjelu s 10 do 15 učenika u nastavi solfeggia, teorije glazbe, povijesti glazbe, glazbenih oblika i poznavanja glazbala
- skupno s najmanje 12 do 15 učenika za nastavu orkestra, odnosno najmanje 20 učenika za nastavu zbora.

U školi za klasični balet nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala
- u razrednom odjelu s od 3 do 10 učenika za nastavne predmete određene planom i programom.

U školi suvremenog plesa nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala
- grupno s 3 do 5 učenika u nastavi metodike plesne nastave i osnova koreografije
- u razrednom odjelu s 8 do 12 učenika za nastavne predmete prema nastavnom planu i programu.

- (3) Trajanje nastavnog sata u pravilu iznosi 45 minuta osim za izvođenje nastave specifičnih nastavnih predmeta. Prema nastavnom planu i programu Funkcionalne muzičke pedagogije nastavni sat solfeggia, analize glazbenih oblika i dirigiranja traje 60 minuta.

- (4) U umjetničkim školama potrebne su učionice primjerene pojedinačnoj i grupnoj nastavi, nastavi u razrednom odjelu i nastavi skupnog muziciranja.
Glazbena škola ima dvoranu s oko 80 mjesta za koncerte učenika.
Plesne škole imaju plesnu dvoranu s oko 100 m² s vibrirajućim podom i ostalom opremom.
- (5) Stručna usavršavanja u umjetničkim školama osim Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, AOO i ASO provode i glazbene akademije, Hrvatsko društvo glazbenih i plesnih pedagoga, Hrvatsko društvo baletnih umjetnika, Hrvatski institut za pokret i ples i ostale strukovne udruge.

Školovanje darovitih učenika

Članak 63.

- (1) Škola je obvezna sustavno tijekom školske godine provoditi identifikaciju i praćenje darovitih učenika/ca te o tome raditi izvješće na temelju prosudbe školskog stručnog tima.
- (2) Rad s darovitom djecom provodi se programima različite težine i složenosti (diferencirani nastavni program) u razrednom odjelu ili interesnim grupama, kreativnim i/ili istraživačkim radionicama, putem izbornih programa (grupni ili individualno), u posebnim izvannastavnim aktivnostima, usporednim programima (pull-out) ili omogućavanjem pristupa izvorima specifičnoga znanja.
- (3) Broj učenika/ca razrednog odjela u kojemu se nalazi daroviti učenik/ci propisuje se kao u članku 4. stavku 4. ovoga standarda.
- (4) Prilikom organizacije rada s darovitim učenikom/com potrebno je voditi računa o dnevnoj opterećenosti učenika/ce.
- (5) Darovitom/oj učeniku/ci škola može za razvoj darovitosti (natjecanja, pripreme, izložbe, nastupi) odobriti duža odsutnost s nastave od propisane. Obveza je škole prilagoditi učeniku/ci provjeravanje postignuća i ocjenjivanje

Školovanje učenika s teškoćama u razvoju

Članak 64.

- (1) Srednjoškolsko obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju organizira se i izvodi prema:
- redovitom programu uz uporabu specifičnih nastavnih METODA, sredstava i pomagala koje donosi ministar
 - prilagođenom programu uz uporabu specifičnih nastavnih sredstava i pomagala i/ili uz specifične metode rada koje donosi škola
 - posebnom programu koji donosi ministar
- (2) Oprema i didaktička sredstva te druga pomagala u nastavi moraju biti prilagođena vrsti potreba učenika s teškoćama u razvoju.
- (3) Razredni odjeli učenika s teškoćama u razvoju, koji se školuju po posebnim nastavnim programima mogu imati do deset učenika i to s dva ili iznimno tri srodna programa obrazovanja.
- (4) Srednja škola s 10 i više učenika s teškoćama u razvoju koji su s oštećenim lokomotornim sustavom (bez mogućnosti samostalnog kretanja) ima pravo na jednog radnika srednje stručne spreme medicinske struke za pomoć, prijenos i prijevoz (ako škola ima vozilo za te učenike).
- (5) Za učenike s oštećenjima jezično glasovne komunikacije osigurava se prevoditelj znakovnog jezika.
- (6) Školovanje učenika s teškoćama u razvoju uredit će se provedbenim propisom ministarstva.

Školovanje djece u zdravstvenoj ustanovi

Članak 65.

- (1) Zdravstvene ustanove koje provode liječenje djece s kroničnim bolestima ili stanjima koja zahtijevaju boravak ili smještaj u tim ustanovama mogu u svom sastavu imati i razredne odjele i odgojno-obrazovne grupe sa statusom područnih odjela, a njihov se rad definira sukladno Zakonu.
- (2) Za nastavnike koji ostvaruju odgojno-obrazovni program u zdravstvenim ustanovama potrebno je osigurati posebno stručno usavršavanje sukladno potrebama djece s kojima rade.
- (3) Posebnosti rada u zdravstvenim ustanovama koje provode odgojno-obrazovni rad s djecom uredit će se posebnim propisima ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja uz suglasnost ministra zdravstva.

Članak 66.

- (1) Posebni oblici rada mogu se ostvarivati i putem mobilnih timova koje čine različiti profili stručnjaka, a djeluju na lokalnoj razini uz suglasnost ministarstva nadležnog za obrazovanje.
- (2) Broj mobilnih timova utvrđuje lokalna zajednica sukladno potrebama terena.

Nastava u kući

Članak 67.

Za učenike koji ne mogu duže od mjesec dana pohađati nastavu, roditelj i škola dužni su od ministarstva nadležnog za obrazovanje zatražiti odobrenje za organizaciju nastave u kući.

6. UČENIČKI DOM

Opće odredbe

Članak 68.

- (1) Učenički domovi su odgojno-obrazovne ustanove u djelatnosti srednjeg školstva u kojima se u sklopu odgojno-obrazovnog programa za učenike osigurava i primjeren boravak, smještaj i prehranu tijekom pohađanja srednjoškolskog obrazovanja. On nije jednak školi i ima posebnu organizaciju i tehnologiju rada koja se ostvaruje različitim programima rada - temeljnim, posebnim i interesnim (izbornim). U programiranju rada polazi se od humanističko-razvojne paradigme i individualnih potreba i interesa učenika. Programi rada rezultat su suradničkih odnosa, uzajamnog poštovanja i podržavanja, otvorene humanističke komunikacije i poštovanja osobnosti.
- (2) Odgojno-obrazovni program u učeničkom domu potpora je i pomoć učeniku i roditelju u postizanju što kvalitetnijega ukupnog razvoja i obrazovanja učenika, mladog čovjeka. Program realiziraju nastavnici-odgajatelji te različiti stručnjaci kao što su pedagozi, psiholozi, zdravstveni radnici i drugi, koje po potrebi u svoj rad s učenicima uključuje učenički dom.

Posebnosti pedagoškog standarda za učeničke domove

Članak 69.

Državnim pedagoškim standardom utvrđuju se potrebe i interesi društva za postizanje zadovoljavajuće razine uređenosti srednjeg školstva i učeničkih domova te u svrhu određivanja osnova za propisivanje mjerila za:

- (1) broj odgojno-obrazovnih skupina u učeničkom domu, kao samostalnoj ustanovi,
- (2) broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini,

- (3) broj odgajatelja, stručnih suradnika i ostalih radnika potrebnih za provedbu odgojno-obrazovnog plana i programa i drugih sadržaja i aktivnosti propisanih zakonom i drugim propisima,
- (4) odgojno-obrazovnog plana i programa,
- (5) stručnoga usavršavanja odgajatelja i stručnih suradnika kao stalne potrebe u odgojnom i obrazovnom radu,
- (6) prostor i opremu u učeničkom domu,
- (7) posebnih potreba u učeničkim domovima uvjetovanih specifičnim okolnostima (školovanje na malim otocima, školovanje darovitih učenika, učenika s posebnim potrebama i učenika s teškoćama u razvoju),
- (8) učeničkog standarda (smještaj, prehrana, zdravstvena zaštita).

1) Broj odgojno-obrazovnih skupina u učeničkom domu kao samostalnoj ustanovi

Članak 70.

Učenički dom se može osnovati kao samostalna ustanova ako ima najmanje 80 učenika odnosno najmanje 4 odgojno-obrazovne skupine.

Učenički dom koji ima manje od 80 učenika organizira se kao područni odjel drugog doma ili odjel škole i ima svog voditelja doma.

Dom optimalne veličine ima najviše 10 odgojno-obrazovnih skupina.

Pri ustrojavanju doma potrebno je pažljivo procijeniti svrhu i samostalnost ustanove glede ukupnog broja učenika (u pravilu najmanje 80, a najviše 300 učenika).

2) Broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini

Članak 71.

Odgojno-obrazovna skupina ima najmanje 15, a najviše 25 učenika. Odgojno-obrazovna skupina u kojoj su integrirani učenici s teškoćama u razvoju ima najviše 15 učenika.

Odgojno-obrazovne skupine mogu biti osnovne, interesne, sekcije i klubovi.

Rad u sekcijama, interesnim skupinama, klubovima odvija se s najmanje pet učenika.

3) Broj odgajatelja, stručnih suradnika i drugih radnika potrebnih za obavljanje poslova u učeničkom domu

Članak 72.

Odgajatelji

Broj odgajatelja kao nositelja danonoćnog (**24 sata x 7 dana**) odgojno-obrazovnog rada koji obavljaju temeljne poslove u odgoju i stjecanju srednjoškolske naobrazbe utvrđuje se na temelju potrebe neposrednoga odgojno-obrazovnog rada, a u skladu s posebnim propisima ministarstva.

Odgojno-obrazovni rad u učeničkim domovima može obavljati osoba s visokom stručnom spremom.

Dom ima noćnog pazitelja s najmanje SSS koji isključivo radi u timu s odgajateljem.

Učenički dom za ostvarenje dodatnih, izbornih programa može zaposliti i veći broj odgojno - obrazovnih radnika koje financira iz vlastitih sredstava.

Stručni suradnici

Svaki učenički dom ima stručno razvojnu službu (pedagog, psiholog, socijalni radnik/pedagog).

Dom do 80 učenika ima jednoga(1) stručnog suradnika pedagoga ili psihologa.

Domovi od 80 do 250 učenika imaju dva(2) stručna suradnika: pedagoga i psihologa, od kojih jedan obavlja poslove organizatora slobodnog vremena učenika.

Dom ima stručne suradnike: knjižničara i informatičara. Broj izvršitelja utvrđuje se prema propisanim standardima školske knjižnice i opremljenosti informatičkom opremom..

Svaki učenički dom ima zdravstvenog voditelja s najmanje VŠS.

Posebne i verificirane odgojno-obrazovne programe u domovima mogu realizirati i vanjski suradnici s primjerenom izobrazbom i stručnom spremom.

Ostali radnici

Dom kao samostalna ustanova ima : - ravnatelja

- tajnika,
- voditelja računovodstva /računovođu/,
- administrativno-financijskog radnika.

Dom kao područni odjel ima :

- voditelja
- administrativnog radnika.

Broj radnika na pomoćno-tehničkim poslovima utvrđuje se na temelju raspoloživoga otvorenog i zatvorenog prostora, vrsti grijanja i specifičnih potreba danonoćnog programa u učeničkim domovima.

Domovi s manje od 80 i više od 300 učenika svoje specifične potrebe rješavaju uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjerila za utvrđivanje broja radnika na pomoćno-tehničkim poslovima temelje se na činjenici **da dom radi 24 sata x 7 dana tjedno:**

- 1.) broj spremačica utvrđuje se na temelju: ukupnog zatvorenog i otvorenog prostora primjenom normativa do 600 m² u svakoj smjeni,
- 2.) svaki dom ima 2 izvršitelja (od 6 do 22 sata): vratar – telefonist - pazikuća,
- 3.) svaki dom ima 2 radnika na poslovima (domara, ložača, vozača, kućnog majstora, osiguranje objekta,
- 4.) održavanje - nadzor kotlovnice)
- 5.) broj kuharica utvrđuje se na temelju broja obroka koje priređuju učenicima, (jedinična vrijednost po radniku iznosi najmanje 70 obroka dnevno),
- 6.) učenički dom ima radnika za pranje, popravak i glačanje rublja (jedan u domu s 50 do 150 učenika i 20 sati tjedno na svakih 50 iznad 150 učenika), učenički dom ima: ekonomu /skladištara/.

Učenički dom koji ima dodatne djelatnosti ili pruža dodatne usluge učenicima može zaposliti i više radnika koje financira iz vlastitih sredstava.

4) Odgojno-obrazovni plan i program

Članak 73.

Plan i program odgojno-obrazovnog rada (odgojnim skupinama) definira: ciljeve koje želimo postići, aktivnosti (sadržaje) kojima ćemo ih ostvariti, način (metode) rada, nositelje aktivnosti i vrijeme za realizaciju. Osnovna pretpostavka za planiranje odgojno-obrazovnih sadržaja, načina i metoda rada je dobro poznavanje učenika, njihovih potreba, sklonosti i sposobnosti.

Odgojno-obrazovne aktivnosti za sve dobne skupine učenika uključuju znanje iz sljedećih područja: čuvanje i unapređivanje zdravlja, socio-emocionalni razvoj, kognitivni razvoj i kreativnost.

Odgoj kao proces stalna je interakcija između odgajatelja i odgajanika, utemeljena na kvalitetnoj komunikaciji. U tom se procesu oba sudionika obogaćuju novim spoznajama i iskustvima na kojima se

dalje definiraju neposredni programski zadaci. U tom smislu, svi odgojno-obrazovni planovi i programi su otvoreni i razvojni(domski kurikulum).

Učenički dom može na zahtjev učenika i roditelja organizirati i fakultativne programe odgoja i obrazovanja koje plaćaju korisnici.

Izborne aktivnosti koje se nude učenicima u učeničkom domu moraju se provoditi prema programima koje verificira nadležno ministarstvo, a organizira uz suglasnost roditelja. Takve programe u pravilu financiraju roditelji.

5) Stručno usavršavanje odgajatelja i stručnih suradnika

Članak 74.

- (1) Odgajatelji, stručni suradnici i ravnatelji imaju obvezu usavršavanja koje prema programu utvrđuje i provodi Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s nadležnim ministarstvom.
- (2) U Državnom proračunu osiguravaju se sredstva za materijalne troškove održavanja seminara i stručnih skupova iz prethodnog stavka.
- (3) Odgajatelji, stručni suradnici i ravnatelji dužni su se usavršavati samoobrazovanjem i neformalnim oblicima usavršavanja.
- (4) Dom može omogućiti odgajatelju, stručnom suradniku i ravnatelju i druge oblike usavršavanja čije programe provode strukovne udruge, znanstvene ustanove i ostale udruge civilnog društva.
- (5) Odgajatelji, stručni suradnici i ravnatelji napreduju u skladu s provedbenim propisima nadležnog ministarstva.

Licencija za daljnji rad odgajatelja i stručnih suradnika

Članak 75.

- (1) Odgajatelji i stručni suradnici zaposleni u javnim i privatnim učeničkim domovima, dužni su obnavljati svoje odgajateljske kompetencije kako bi osigurali mogućnost daljnjega rada
- (2) Postupak licenciranja odgajatelja, stručnih suradnika i ravnatelja provodi se temeljem praćenja rada u domu, rezultata postignutih stručnim usavršavanjem i vanjskim vrednovanjem .
- (3) Uvjete, način i postupak izdavanja licencijskog uvida će se posebnim propisima.

Osposobljavanje i usavršavanje ostalih radnika

Pravo i obvezu osposobljavanja i usavršavanja imaju i ostali radnici koji rade u domu,

a) Osposobljavanje i napredovanje ravnatelja u učeničkim domovima

- (1) Ravnatelj kao pedagoški i poslovodni voditelj doma i nositelj razvojnog programa, dužan je osposobljavati se u stručnim područjima nacionalnog obrazovnog sustava, europskih obrazovnih sustava i upravljanja i vođenja u domu kao odgojno-obrazovnoj instituciji.
- (2) Trajno usavršavanje ravnatelja provode za to nadležne institucije prema uvjetima i načinu koji će se urediti posebnim propisima ministarstva. Postupak, način i uvjete vrednovanja ravnateljskih kompetencija uredit će se posebnim propisima ministarstva.

6). prostorni i tehnički uvjeti

Članak 76.

- (1) Učenički domovi grade se i opremaju prema Državnom pedagoškom standardu srednjoškolskog obrazovanja, Normativima za izgradnju i opremanje prostora učeničkih domova¹⁰ te svim

¹⁰ Normativi za izgradnju i opremanje prostora učeničkih domova bit će izrađeni u skladu s ovim državnim pedagoškim standardom srednjoškolskog obrazovanja.

zakonima, pravilnicima¹¹ i tehničkim propisima u građenju i drugim područjima bitnim za rad i boravak u prostorima učeničkog doma.

- (2) Učenički dom osigurava prostorne uvjete za stalni boravak učenika i odgojno-obrazovni program. Cjelokupan unutarnji i vanjski prostor doma mora zadovoljavati osnovna ekološka i estetska mjerila.
- (3) Površina potrebnog zemljišta za izgradnju samostalnog učeničkog doma s dvoranom te formiranje igrališta, prostora za rekreaciju i vrta, zelenih površina i drugog iznosi 30 m² po učeniku. Ako se učenički dom organizira u sklopu škole, površina potrebnog zemljišta iznosi 20 m² po učeniku.
- (4) Zbog sigurnosti učenika te održavanja i čuvanja, vanjski domski prostor je ograđen.

7) prostorni program učeničkog doma¹²

1. Prostori stanovanja, boravka, učenja i provođenja slobodnog vremena

Soba učenika sa sanitarnim prostorom
Soba za dnevni boravak i učenje
Knjižnica i čitaonica
Informatička učionica
Prostori za učenički klub i slobodne aktivnosti
Blagovaonica
Dvorana za športske, rekreativne i kulturne aktivnosti s pratećim prostorima

2. Prostori za upravo, organizaciju i koordinaciju rada

Zbornica
Soba ravnatelja
Soba tajnika
Soba za računovodstvo
Arhiva
Soba za odgajatelje (za individualni rad)
Soba stručnog suradnika
Soba knjižničara i informatičara
Soba zdravstvenog voditelja s izolacijom
Soba za informacije i razgovor s roditeljima

3. Gospodarski prostori

Kuhinja sa spremištem
Soba ekonoma
Spremišta
Sanitarije i garderoba kuhinjskog osoblja
Praonica i glačonica
Sabirnica prljavog rublja i spremište čistog rublja

Kotlovnica za centralno grijanje
Radionica kućnog majstora
Garderoba i sanitarije tehničkog osoblja

Opće gospodarsko spremište
Garderoba i sanitarije spremačica
Prostor za odlaganje smeća

¹¹ Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti, Narodne novine 151/05.

¹² Prostorni program izrađuje se za svaki učenički dom posebno, te mora proći postupak stručne valorizacije. Svi prostori učeničkog doma dimenzioniraju se sukladno tipu i kapacitetu doma.

4. Ostali prostori

Ulaz s vjetrobranom i vratarnicom
Komunikacije - hodnici i stubišta
Sanitarije uz javne prostore
Čajna kuhinja za učenike
Prostor za pranje i glačanje za učenike

5. Vanjski prostori

Pješački prilazni put
Dvorište i vrt
Igrališta za športske i rekreativne aktivnosti
Ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije
Gospodarsko dvorište
Parkiralište

8) mjerila za prostore u učeničkim domovima

Članak 77.

Soba učenika dimenzionira se s $5,5 \text{ m}^2$ po učeniku. Sanitarni prostor, s tuš-kabinom, WC-om i umivaonikom dimenzionira se posebno, a povezan je sa sobom učenika.

Soba za dnevni boravak i učenje dimenzionira se s $1,5 \text{ m}^2$ po učeniku, a može se koristiti za najviše dvije odgojne skupine.

Knjižnica i čitaonica dimenzionira se s $2,0 \text{ m}^2$ prostora po učeniku za 10% učenika s tim da je najmanja veličina 60 m^2 , zatim $5,5 \text{ m}^2$ prostora za police s 1.000 knjiga na svakih 100 učenika, s prostorom za knjižničara i katalog knjiga veličine 15 m^2 , te prostorom za informatičku opremu u knjižnici i knjižničnu građu, priručnike i periodiku, ovisno o veličini doma.

Informatička učionica dimenzionira se s $3,0 - 3,5 \text{ m}^2$ po računalnom mjestu, a oprema se s 10 umreženih računala i odgovarajućom informatičkom opremom.

Prostori za učenički klub i slobodne aktivnosti

Blagovaonica se dimenzionira s $1,0 \text{ m}^2$ po učeniku za 50% kapaciteta doma i oprema s potrebnim brojem stolova i stolaca.

Višenamjenska dvorana veličine $27 \times 15 \times 6 \text{ m}$ s pratećim sadržajima prema potrebama športskih, rekreativnih i kulturnih aktivnosti.

Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada ujediniuju pedagošku i administrativnu službu doma. Poželjno je da ovi prostori imaju jednostavnu i preglednu vezu s ulaznim prostorom doma.

Soba zdravstvenog voditelja s izolacijom.

Zbornica omogućava pripremu za rad i okupljanje odgajatelja.

Gospodarski prostori dimenzioniraju se i opremaju prema vrsti i kapacitetu učeničkog doma, načinu opskrbe te osiguranju energetskih potreba.

9) Higijensko-tehnički zahtjevi

Članak 78.

Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u učeničkom domu potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve koji se odnose na: osvjetljenje, osunčanost, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke i akustiku, grijanje i hlađenje, opskrbu vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, zaštitu od požara, zaštitu od provala i instalacije informatike.

- (1) Prirodno osvjetljenje je najznačajniji psihološki i fiziološki čimbenik za boravak i rad u učeničkom domu.
- (2) Učeničke sobe trebaju biti optimalno osunčane, ali zaštićene od pretjeranog zagrijavanja.
- (3) Svi prostori za rad, boravak i spavanje trebaju se i prirodno prozračivati.
- (4) Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija zajedničkih prostora učionica moraju biti izvedene prema važećim propisima i standardima. Zaštita od buke i akustika trebaju omogućavati dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri slušanju glazbe.
- (5) Za grijanje i hlađenje prostora i pripremu tople vode u učeničkom domu mogu se koristiti sve vrste centralnog sustava.
Svi prostori učeničkog doma trebaju biti ravnomjerno zagrijavani:
 - u svim prostorima za rad i boravak 20°C
 - u dvorani za tjelesnu i zdravstvenu kulturu 16-18°C, a u svlačionicama i praonicama 20-22°C
 - na hodnicima i stubištima 18°C.

U razdoblju visokih vanjskih temperatura u prostorima učeničkog doma treba osigurati optimalnu temperaturu.

- (6) Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće.
- (7) Otpadne vode odvođene se kućnom kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema važećim propisima i standardima.
- (8) Električna instalacija mora biti zaštićena i osigurana. Treba osigurati instalacije za TV-prijem, instalaciju Interneta i razglas.
- (9) Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza te protupožarnom opremom i signalizacijom.
- (10) Zaštita od provala provodi se uporabom alarma i videonadzora.

10) Oprema prostora učeničkog doma

Članak 79.

- (1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni, omogućiti boravak, spavanje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada s učenicima.
- (2) Oprema mora biti funkcionalna i sigurna, prenosiva ali stabilna, od kvalitetnog materijala, po mogućnosti prirodnog, lakog za održavanje, postojanih boja, estetskog izgleda i primjerenog dobi i ergonomske zahtjeva.
- (3) Vrste prostora:
 - Soba učenika - za rad, boravak i spavanje
 - Opremljenost:
 - ležaj, radni stol, radni stolac, zidna polica i garderobni ormar (po učeniku)
 - sanitarni prostor s tuš-kabinom, WC-om i umivaonikom
 - Soba za dnevni boravak i učenje za jednu skupinu
 - Opremljenost:
 - s garniturom za sjedenje, radnim stolovima, radnim stolicama, policama, panoima, TV-prijemnikom i ostalom multimedijском opremom.

11) smještaj učenika s teškoćama u razvoju

Članak 80.

Smještaj učenika s teškoćama u razvoju organizira se i provodi prema standardima i mjerilima koje utvrđuje nadležno ministarstvo uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zdravstva i socijalne skrbi.

12) učnički standard u domskom smještaju

Članak 81.

Učnički dom dužan je osigurati stalni boravak učenika tijekom školske godine.

- (1) Zdravstvena zaštita učenika u učničkom domu osigurava se na temelju provedbenog propisa nadležnoga ministarstva.
- (2) Preventivnu i kurativnu zdravstvenu zaštitu učenika u učničkom domu provode nadležni školski liječnici koje imenuje ministarstvo za poslove zdravstva na prijedlog nadležnoga stručnog tima.
- (3) Za provođenje zdravstvene zaštite osigurava se prostor sa sanitarnim čvorom.
- (4) Svaki učnički dom dužan je osigurati prehranu za svoje korisnike posebnom propisu nadležnoga ministarstva.
- (5) Prehrana za učenike sastoji se najmanje od tri obroka koji pokrivaju ukupne dnevne energetske potrebe.
- (6) Tročlano domsko Povjerenstvo u čijem je sastavu i nadležni školski liječnik ili medicinska sestra, odlučuje o sastavu i vrsti obroka na temelju stručno usuglašenih stajališta o prehrani školske djece i odgovarajućih zakonskih propisa.
- (7) Tjedni jelovnik objavljuje se na oglasnoj ploči doma.

7) OBRAZOVANJE ODRASLIH

Opće odredbe

Članak 82.

- (1) Obrazovanje odraslih polaznika uređeno je Zakonom o obrazovanju odraslih i provedbenim propisima koje donosi ministar.
- (2) Obrazovanje odraslih obuhvaća osnovnoškolske i srednjoškolske programe, programe osposobljavanja i usavršavanja.
- (3) Provode ih i ustanove za obrazovanje odraslih, pravni i fizički subjekti.
- (4) Državnim pedagoškim standardom uređuju se temeljni uvjeti obrazovanja odraslih a odnose se na mjerila za:
 - veličinu obrazovne skupine
 - prostorne i materijalne uvjete
 - kadrovske uvjete
 - posebnosti obrazovanja odraslih

Članak 83.

Obrazovna skupina u obrazovanju odraslih

- (1) Obrazovanje odraslih provodi se u obrazovnom skupinama.
- (2) Obrazovna skupina u pravilu ima do 20 polaznika. Obrazovnu skupinu mogu sačinjavati polaznici više srodnih zanimanja.
- (3) Obrazovanju odraslih provodi se prema provedbenim propisima koje donosi nadležno ministarstvo. propisima.

Prostorni uvjeti obrazovanja odraslih za izvođenje teorijske nastave

Članak 84.

- (1) Ustanova koja provodi obrazovanje odraslih mora imati sljedeće prostore:
 - učionički prostor s brojem sjedećih mjesta koji osiguravaju rad skupine
 - prostor za voditelja obrazovanja odraslih,
 - odvojeni sanitarni prostor za polaznike.

- zajednički prostor za skupinu nastavnika
- prostoriju za osnovnu didaktičku opremu i mogućnost izvođenja minimalnog dijela praktične nastave u nekom zanimanju, kao i dio vježbi predviđenih nastavnim planom i programom koje odobrava nadležno ministarstvo

Opremljenost prostora

Članak 85.

- (1) Sve prostorije moraju biti najmanje veličine 2 m² radne površine po osobi.
- (2) Prostor mora biti opremljen odgovarajućim namještajem, opremom i instalacijama sukladno programima za koje se obrazuju polaznici.
- (3) Didaktička oprema mora odgovarati zahtjevima koji su određeni programima obrazovanja sukladno odredbama koje propisuju Agencija za strukovno obrazovanje i Agencija za obrazovanje odraslih.

Kadrovski uvjeti za provođenje obrazovanja odraslih

Članak 86.

- (1) U srednjoškolskom obrazovanju odraslih nastavu izvode nastavnici s odgovarajućom stručnom spremom i dodatnom andragoškom osposobljenošću.
- (2) Program za stjecanje andragoške osposobljenosti u osnovi odgovara programu za stjecanja kompetencija iz obrazovnih znanosti i metodika nastave s posebnim naglaskom na specifičnostima obrazovanja odraslih.

Stručno usavršavanje nastavnika uključenih u obrazovanje odraslih

Članak 87.

- (1) Stručno usavršavanje je obvezno za nastavnike, voditelje obrazovanja odraslih i ravnatelje ustanova koje obrazuju odrasle.
- (2) Andragoško stručno usavršavanje izvodi se prema programu koji utvrđuje i provodi Agencija za obrazovanje odraslih.

Opterećenost polaznika u obrazovanju odraslih

Članak 88.

Tjedni fond sati za odrasle polaznike utvrđuje se sukladno nastavnim planovima i programima, oblicima izvođenja nastave te izboru polaznika, ali ne više od 30 sati nastave tjedno.

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 89.

Sredstva za postizanje uvjeta propisanih ovim standardom osiguravaju se iz Državnog proračuna.

Članak 90.

- (1) Pedagoški standard provodit će se postupno.
- (2) Dinamiku provedbe ovog pedagoškog standarda jednom godišnje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske sukladno raspoloživim sredstvima iz državnog proračuna za tekuću godinu u skladu s koeficijentom vremenske izvodljivosti (*K_t*) od donošenja ovog standarda, a najkasnije do 2022. godine.

Koeficijent izvodljivosti Državnog pedagoškog standarda

Članak 91.

- (1) Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske s pripadajućim normativima utvrđuje ciljni standard za hrvatske srednje škole. Radi prevladavanja nerazmjera između ciljnih, navedenim dokumentima utvrđenih standarda i financijskih mogućnosti Republike Hrvatske, utvrđuju se koeficijenti izvodljivosti koji određuju rokove u kojima će se cilj ostvariti.
- (2) Krajnji rok za usklađivanje sustava srednjeg školstva s Državnim pedagoškim standardom je 2022. godina.
- (3) Koeficijent izvodljivosti ovog pedagoškog standarda je oznaka postupnih rokova, do završno 2022. godine, u kojima će se pojedini standard postići:

$K_i = 0$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '0' stupaju na snagu odmah po donošenju ovog pedagoškog standarda i normativa.

$K_i = 1$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '1' moraju se postići u roku od tri godine, po donošenju ovog pedagoškog standarda i normativa, odnosno do kraja 2010. godine.

$K_i = 2$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '2' moraju se postići u roku od pet godina, po donošenju ovog pedagoškog standarda i normativa, odnosno do kraja 2012. godine.

$K_i = 3$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '1' moraju se postići u roku od tri godine, po donošenju ovog pedagoškog standarda i normativa, odnosno 3do kraja 2017. godine.

$K_i = 4$ = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '4' moraju se postići u roku od tri godine, po donošenju ovog pedagoškog standarda i normativa, odnosno do kraja 2022. godine.

$K_i = 0^*$ odnosno $K_i = 1^*$ odnosno $K_i = 2^*$ odnosno $K_i = 3^*$ odnosno $K_i = 4^*$ = Svi standardi označeni određenim koeficijentom izvodljivosti sa * postižu se u rokovima koje označavaju, ali prethodno moraju biti utvrđeni mrežom škola u suradnji s lokalnom samoupravom.

Članak 92.

Ovaj standard stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

Klasa: _____

Urbroj: _____

Zagreb, _____

Predsjednik Vijeća: prof. dr. sc. Nikola Pastuović

Voditeljica Povjerenstva: Marija Brana, prof.

Članovi/ce Povjerenstva (prema abecednom redu):

1. Marija Brana, prof. (članica Vijeća za ped. standard i voditeljica Povjerenstva)

2. prof.dr. sc. Hildegard Auf- Franić, dipl.ing.arh. (članica Vijeća)
3. Vojislav Kranželić , prof. (član Vijeća)
4. Josip Prpa, prof. (član Vijeća)
5. mr.sc. Mirko Ruščić, (član Vijeća)

Pridruženi članovi Povjerenstva (prema abecednom redu):

1. Marina Bertina, dipl.ing.arh.
2. Suzana Delić, dipl.politolog
3. prof.dr.sc. Josip Grgurić
4. dr.sc. Grgo Luburić, prof.
5. Vlado Luburić ,prof.
6. prof.Veljko Oluić, dipl.ing.arh.
7. dr.sc. Dušan Petričević
8. Čedomir Ružić, prof.
9. prof.Tonči Žarnić, dipl.ing.arh.